

BUDGET
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING 2014

Vision

Stockholmsregionen ska vara en modern, mänsklig och miljösmart region att verka och leva i. De politiska beslut vi fattar idag ska vara långsiktigt hållbara så att både nuvarande och kommande generationer ges förutsättningar att leva väl. Landstingets resurser ska fördelas rättvist utifrån människors behov, oavsett ålder, kön, socioekonomiska förutsättningar, funktionsnedsättning, etnicitet och sexuell läggning.

Stockholms läns landsting (SLL) har påbörjat omställningen till en hållbar region, med målet om att vara en klimatneutral region år 2030 och satsar därmed på följande:

- Hållbar ekonomi – som innebär långsiktigt ekologiskt, ekonomiskt och socialt ansvarstagande. Genom att använda våra resurser på rätt sätt skapar vi välfärd idag och goda förutsättningar för kommande generationer.
- Mänsklig hälso- och sjukvård - som är modern, hälsofrämjande och tillgänglig för alla och som utgår från individens behov av vård i livets olika skeenden.
- Modern och attraktiv kollektivtrafik - det ska vara smidigt och enkelt att åka kollektivt både på land och vatten. Kollektivtrafiken skall vara väl utbyggd, ha öppna spärmlinjer, ett kort för alla resor och trafikvärdar som finns till för dig.

Långsiktigt mål

En hållbar Stockholmsregion – modern, mänsklig och miljösmart

Kortsiktiga mål

- Att satsa på de mest prioriterade investeringarna och samtidigt ha en ekonomi i balans.
- Att med patientens behov i fokus komma till rätta med problemen i akutsjukvården och utveckla optimala arbetssätt inom hela hälso- och sjukvården för att möta det ökade vårdbehovet.
- En kollektivtrafik resa ska vara behaglig, fler ska få plats och välja att resa med kollektivtrafiken och biljettsystemet ska vara prisvärt och enkelt att förstå.

Inledning

Hållbar ekonomi - en ekonomi i balans

För att Stockholmsregionen bli en modern, mänsklig och miljösmart plats att verka och bo på, behöver vi ställa om till en hållbar ekonomi. Detta innebär att Stockholms läns landstings alla verksamhetsområden tar ett långsiktigt ekonomiskt, ekologiskt och socialt ansvar. Genom långsiktiga investeringar och en gedigen finansiering kan vi skapa en ekonomi som tillgodoser behoven både idag och imorgon, där kostnaderna fördelas på ett rättvist sätt mellan dagens och kommande generationer.

Landstinget behöver en långsiktig, stabil och solidarisk finansiering. För fortsatt solidarisk finansiering är skatteintäkterna en viktig bas. Fortsatt kraftigt höjda avgifter inom hälso- och sjukvård är inte en framtidsväg då det leder till att utsatta människor avstår från att söka vård eller hämta ut medicin. Det är heller inte hållbart med fortsatt kraftigt höjda taxor inom kollektivtrafiken då det leder till att fler väljer bilen.

Hållbar ekonomi kräver hushållning med resurserna och att Stockholms läns landsting noggrant prioriterar mellan investeringarna. De investeringar som ger mest samhälls- och miljönytta, samt verkar förebyggande och hälsofrämjande ska prioriteras. Livscykelanalyser bör ligga till grund och ingå i beslutsunderlagen. Staten bör dessutom ta ett större ekonomiskt ansvar för den regionala spårutbyggnaden.

Landstinget ska arbeta för att skapa en hållbar balans mellan intäkter, drift- och kapitalkostnader och eget kapital. Effektiva organisationer behövs för att tillhandahålla kollektivtrafik och hälso- och sjukvård. Intäkterna från nuvarande och kommande utökade trängselavgifter ska användas till utbyggd kollektivtrafik. Med en utökning av trängselavgifterna till Essingeleden skulle intäkterna motsvara ungefär en miljard kronor per år. En sådan skatteväxling är ett viktigt verktyg för att skapa ett hållbart samhälle.

Landstinget har de förutsättningar som behövs för att styra om hälso- och sjukvården till att satsa på en förebyggande hälsovård. Överflyttning av transporter från bil till kollektivtrafik är möjligt.. Genom kraftiga investeringar och ekonomiska styrmedel kan vi nå fördubblingsmålet inom kollektivtrafiken och genomföra Framtidsplanen för hälso- och sjukvården, vilket leder till ett mer hållbart samhälle. Vi vill även se över möjligheten att tillsammans med kommunerna i länet, skapa sociala investeringsfonder för att främja ett långsiktigt hälsofrämjande arbete.

Aktiebolag som utför vårdverksamhet ska ange i sin bolagsordning att verksamhetens syfte inte är att ge vinst till aktieägarna. I bolagsordningen ska därför anges att bolagets syfte är att bedriva hälso- och sjukvård med hög kvalitet. Överskott ska som huvudregel återinvesteras i

verksamheten. Kvalitetskrav ska ställas i sådan omfattning att det inte lämnas utrymme för oproportionerliga vinstuttag. Finansiella konstruktioner som inbegriper oproportionerliga internräntor eller internhyror, ska förhindras genom krav om kvalitetsupphandlingar. Vinstutdelningar ska vara transparenta och lätta för tillsynsmyndigheter att granska. Utgångspunkten för vård som finansieras av offentliga medel ska vara att leverantören betalar skatt i Sverige. Vi föredrar kvalitetsupphandlingar framför prisupphandlingar.

Alla upphandlingar behöver genomföras baserat på kvalitet, följt av noggranna utvärderingar. Landstingets egna verksamheter ska som princip alltid få delta i anbudsförfaranden för att bästa möjliga konkurrens ska uppnås. Ideella krafter inom hälso- och sjukvården har en viktig roll att spela i framtidens välfärd utan att för den delen ersätta det offentliga ansvaret. Landstinget ska undersöka möjligheten att utveckla socialt entreprenörskap tillsammans med kommuner och den ideella sektorn och ta med den aspekten vid upphandlingar.

En genusbudget ska tas fram, och vara fullt införd till år 2015 i enlighet med gällande EU-direktiv. Syftet är att se hur landstingets resurser används ur genus- och jämställdhetsperspektiv, och syftar till att fördela pengarna i budgeten mer jämställt mellan könen.

Mänsklig hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvården som bedrivs inom Stockholms läns landsting ska vara modern, hälsofrämjande, trygg och tillgänglig för alla, med utgångspunkt i människors vårdbehov.

Vården ska hålla god kvalitet, fördelas efter behov och vara solidariskt finansierad. Patientens självbestämmande och delaktighet är en viktig del av hälso- och sjukvården.

Dagens hälso- och sjukvård präglas till stor del av symtombehandling. Miljöpartiet vill att en helhetssyn på människan och människans omgivning ska genomsyra hälso- och sjukvården. För oss betyder det att se att det är hela människan som söker vård, inte diagnoser. Människors möjlighet att få välja behandling är viktig. Olika former av behandlingsmetoder ska finnas tillgänglig för dem som söker vård.

För att klara de framtida utmaningarna i vården efter den ökande befolkningens behov, ska fokus läggas på att öka antalet vårdplatser med bibehållen kostnadsutveckling, inte som idag att minska kostnaderna till varje pris. För att åstadkomma detta vill vi utöka systemet med vårdcoacher samt satsa mer på uppsökande och förebyggande vård. Genom att styra över resurser som leder till effektivare behandlingar och att människor inte drabbas av ohälsa kan resurser för de svårast sjuka frigöras.

Vård ska vara tillgänglig för papperslösa och asylsökande. Människor som inte riskerar att åtalas för något brottsligt ska inte eftersökas när de söker vård.

En modern och attraktiv kollektivtrafik

Stockholms läns landsting ska främja ett enkelt, prisvärt och miljövänligt sätt att resa kollektivt på land och vatten. Landstingets långsiktiga mål för Stockholmsregionen ska vara att kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna ska fördubblas jämfört med idag.

Vi vill ha en väl utbyggd kollektivtrafik som omfattar hela länet, i syfte att underlätta resandet utan bil. Resan kan ske på land och vatten, samma kort ska gälla - ett kollektivtrafikkort. Taxorna ska vara rimliga och enhetliga. Fler båtlinjer behöver inrättas på Mälaren, Saltsjön och i Skärgården. Stationer och hållplatser som utgör knutpunkter ska utvecklas så att resan blir attraktiv, smidig och enkel. Cykelresandet ska kunna kombineras med att resa kollektivt, både genom låncykelsystem, möjlighet till att ta med egen cykel och bättre cykelparkeringsmöjligheter. Det ska vara enkelt att köpa biljetter, såväl på stationer, ombord, på större busshållplatser och knutpunkter, som hos ombud och via Internet.

Stockholmsregionen ska ha en modern kollektivtrafik som är tillgänglig och där resenärernas framkomlighet inte hindras av spärrar. Det ska gå snabbt att få tag i trafikvärdar som kan hjälpa till. Resandet ska präglas av trygghet, bra service och en stark miljöprofil. Tydlig information kring tidtabeller, biljetter och trafikstörningar samt kartor ska finnas på stationer, hållplatser och digitalt. Kontroller ska ske ute i trafiken av medarbetare som rör sig inom den spårburna trafiken samt på bussar och båtar.

Vi vill ha en modern kollektivtrafik och fortsätta arbetet med att automatisera den befintliga tunnelbanan i syfte att öka kapaciteten samt genomföra ett pilotprojekt med spårbilar.

Hållbar ekonomi

Omvärldsanalys

Stockholmsregionens befolkning har ökat, till följd av att fler barn föds och att människor flyttar hit. Vi ser tecken på en fortsatt ökning under de närmaste åren. Förändringen i antalet invånare ger viss ekonomisk stabilitet, med bredare skatteunderlag som i sin tur ger landstinget större intäkter. Men behovet av investeringar för en utbyggd hälso- och sjukvård och kollektivtrafik är stort framöver, och landstinget ska även kunna möta utmaningarna för klimat- och miljöförändringar. Redan nu medför det förändrade klimatet mer extrema väderförhållanden i Europa. Förändringarna innebär stora utmaningar för landstingets verksamhetsområden. Översvämningar och andra katastrofer kommer att innebära ekonomiska påfrestningar som påverkar Sverige även när de sker i andra länder och i vårt närområde. Den nationella målbilden är att utsläppen av växthusgaser skall minska från 10 till 5 ton per person till 2020 (Naturvårdsverket). Regeringen har fastslagit att koldioxidutsläppen ska minska med 80-90 procent till år 2050. Detta ställer stora krav på att regionala klimat- och miljömål fastställs så att det blir möjligt att säkerställa att Stockholmsregionen tar ansvar för sin egen miljö- och klimatpåverkan.

Vi påverkas kontinuerligt av ekonomiska, miljömässiga och politiska händelser över hela världen. De senaste åren har Sverige och Stockholmsregionen varit förskonade trots stor turbulens i andra länder, som exempelvis krisen i Grekland. Men det senaste året syns en nedgång även i Sverige med stigande arbetslöshet som effekt. Utvecklingen förstärks av att flera länder i Europa nu byter från en expansiv finanspolitik till hårda besparingar. Det finns en tro att det kommer att bli en svag efterfrågan i den globala ekonomin under en betydande period framåt. Detta påverkar SLL på kort sikt genom minskade skatteintäkter men på längre sikt även genom större påfrestningar för vården och minskade intäkter för kollektivtrafiken.

Skatteintäkterna har enligt de senaste analyserna (dec 2012, SKL) vikit av i sin utveckling under 2012, och prognostiseras fortsätta vika av 2013. I jämförelse med budget 2013 visar den senaste skatteprognosen 115 miljoner kronor lägre intäkter för år 2013 och 532 mkr för 2014. Skatteunderlaget växer dock fortfarande, även om ökningstakten har sjunkit. I reala termer växer skatteunderlaget med 1,2 procent 2013 enligt SKL. Den huvudsakliga orsaken är ökade pensioner.

Sysselsättningen i Stockholmsregionen vände nedåt under hösten 2012 och beräknas landa på 81 400 arbetslösa personer i slutet av 2013. Arbetsförmedlingens senaste prognos (dec. 2012) visar att arbetslösheten i Sverige fortsätter att stiga under 2013 och 2014. Sysselsättningen beräknas inte komma tillbaka till samma nivåer som före finanskrisen förrän 2016. Sysselsättningsgraden för kvinnor är fortfarande lägre än för män. Problem med lägre andelar sysselsatta men

framförallt med stigande arbetslöshet har allt mer kommit att koncentreras till första generationens svenskar och ungdomar.

Stockholms läns landsting har hittills kunnat dra nytta av lägre räntor och lägre kapitalkostnader under den ekonomiska krisen. Möjligheten finns att landstinget fortsätter anses som en trygg placering, och erbjuds fortsatt låga räntor. Den fortsatta osäkerheten kring den europeiska ekonomin leder till ökad risk att Landstinget framöver kan drabbas av en räntehöjning. Att genom konstant hög skuldsättning skicka notan för dagens investeringar till kommande generationer är inte långsiktigt hållbart.

Finansiering

Stockholms läns landsting behöver investera utifrån de stora framtida behoven inom kollektivtrafik och sjukvård och säkerställa kvaliteten inom den löpande verksamheten. Därmed är följande åtgärder nödvändiga för år 2014:

- Skattehöjning om 20 öre
- Utökade trängselavgifter, vilka ska beslutas på regional nivå
- Omförhandling av Stockholmsöverenskommelsen, så att trängselavgifterna kan användas till att bygga ut kollektivtrafiken

För att säkerställa en solidarisk finansiering behöver landstinget genomföra en skattehöjning om 20 öre. Den ger landstinget ökade intäkter om 992 mkr för 2014 vilket tryggar de satsningar som krävs inom driftsbudgeten.

Landstinget behöver även genomföra en grön skatteväxling för att finansiera gynnsamma investeringar för miljön. Grön skatteväxling innebär att vi avgiftsbelägger verksamhet som inverkar negativt på miljön. Ett första steg är höjda och utökade trängselavgifter. Genom att höja trängselavgifterna och utöka dem till att gälla även på Essingeleden kan intäkterna från trängselavgifterna ökas till 1 miljard 2014. Avgifterna ska beslutas på regional nivå och indexregleras så att beloppet höjs år för år. Med en sådan grön skatteväxling måste också avtalet med staten från Stockholmsförhandlingen förhandlas om, så att intäkterna från avgifterna inte används till finansiering av Förbifart Stockholm. Ett nästa steg är en utredning om att införa avgifter även på Södra och Norra länken.

Landstinget ska följa resultatet vid folkomröstningen om trängselavgifterna och använda pengarna till att finansiera investeringar inom den regionala kollektivtrafiken.

Motorvägsprojektet Förbifart Stockholm, som har betydande negativ miljöpåverkan och är mycket kostnadskrävande ska omedelbart avbrytas. Österleden ska helt utgå ur kommande planer.

Stockholmsregionens kollektivtrafik är i behov av enorma investeringar för att klara en ökande befolkning och samtidigt minska bilanvändandet. Utökade statsbidrag för en utbyggd spårtrafik och nya cykelstråk är nödvändiga. Miljöpartiets skuggbudget på nationell nivå innehåller sådana satsningar.

Våra satsningar 2014 och Resultatbudget

Våra satsningar 2014 syftar till att Stockholmsregionen ska bli modern, mänsklig och miljösmart att leva i.

Hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken ska vara solidariskt finansierade så att ingen ska behöva avstå från att söka vård eller åka kollektivt av ekonomiska skäl. Därför ska Stockholms läns landsting vidta följande åtgärder inför år 2014:

- Prioritera de investeringar som ger mest samhälls- och miljönytta
- Akutsjukhusen ska tilldelas tillräckliga resurser genom att inte genomföra de generella besparingar om 2 % som åligger sjukhusen i alliansens budget
- Vården ska planeras så att sjukvårdspersonalens rätt till fritid och återhämtning respekteras
- Återinföra målsättningen att ambulansen ska vara på plats inom 10 minuter vid prio ett larm
- Bygga ut kollektivtrafiken med ytterligare minst 500 000 sittplatser
- Införa gratis resor för barn upp till tolv år i vuxens sällskap, alla dagar i veckan
- Ta bort zonerna och införa enhetstaxa även för enkelresor och reskassa, samma pris på alla resor oavsett land eller vatten
- Införa öppen spärmlinje, med fler trafikvärdar för service och fler biljettkontrollanter ute i kollektivtrafiken
- Införa gratis trådlös internet för resenärer i kollektivtrafiken
- Infrastruktur och service vid replipunkter och större bytespunkter i skärgården ska förbättras och antalet båtlinjer i skärgården utökas
- Satsa på upprustning av Skärgårdsstiftelsens fastigheter och säkra hållbara VA-lösningar

Resultatbudget

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Ändring B14/P13	Plan 2015	Plan 2016
Verksamhetens intäkter	14 677	15 838	17 630	17 224	17 329	17 425	0,6%	17 895	18 103
Skatteintäkter	55 085	57 965	59 493	61 862	61 964	64 975	4,9%	67 519	70 766
Summa intäkter	69 762	73 803	77 123	79 086	79 293	82 400	3,9%	85 414	88 869
Personalkostnader	-22 513	-24 103	-24 831	-26 055	-25 994	-27 273	4,9%	-27 341	-28 160
Köpt hälso- och sjukvård, tandvård	-13 566	-14 183	-14 841	-15 512	-15 596	-16 270	4,3%	-16 668	-17 136
Köpt trafik	-10 686	-11 209	-11 604	-12 294	-12 168	-12 453	2,3%	-13 357	-13 864
Övriga kostnader	-17 921	-18 559	-18 802	-19 630	-19 785	-20 637	4,3%	-21 660	-22 442
Summa verksamhetens kostnader	-64 686	-68 054	-70 077	-73 491	-73 543	-76 633	4,2%	-79 027	-81 602
Resultat före avskrivningar	5 075	5 748	7 046	5 595	5 751	5 767		6 387	7 267
Avskrivningar	-2 955	-3 096	-3 408	-3 497	-3 614	-3 876	7,2%	-4 358	-4 537
Rörelseresultat	2 120	2 653	3 638	2 098	2 136	1 890		2 029	2 730
Finansnetto*	-811	-2 141	-1 654	-1 573	-2 384	-1 486		-1 843	-2 448
Resultat	1 308	512	1 984	525	-248	404		186	283

* Prognosen är justerad för nettoeffekt RIPS/AFA, 1 000 miljoner kronor

Investeringsbudget

Investeringar och reinvesteringar i hälso- och sjukvård och kollektivtrafik kommer att ställa höga krav på planering, prioritering och uppföljning framöver. Stockholms läns landsting kommer under de kommande åren ha en hög låneskuld vilket är nödvändigt för att klara behovet av investeringar samtidigt som det medför stora risker. Landstinget ska därför noggrant prioritera de investeringar som förbättrar miljö, hälsa och tillgänglighet genom förebyggande hälsovård och ökad kollektivtrafikandel. Vid större investeringar ska Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) och Livscykelanalys (LCA) göras, för att klarlägga och minimera ekonomiska risker samt miljöpåverkan.

Nya investeringsmöjligheter

För att nå bästa möjliga investeringseffekt behöver Stockholms läns landsting se över och komplettera den traditionella låneinvesteringsmodellen. Möjlighet till att söka samverkansfinansiering med någon av de Allmänna Pensionsfonderna (AP-fonderna) bör prövas på samma grund som exempelvis OPS-lösningar. Genom att utnyttja AP-fonderna skulle landstinget i vissa fall kunna få en lägre finansieringskostnad gentemot projekt som drivs som Offentlig-Privat samverkan (OPS). Genom att ingå långsiktiga samverkansavtal med AP-fondernas pengar som grund, skulle landstinget bidra till att dels bygga ut nödvändig kollektivtrafikinfrastruktur, dels bidra till att svenska pensionsmedel ges långsiktigt goda möjligheter att växa på ett hållbart sätt. Räntan för själva lånet skulle bli högre än om landstinget lånade själv. Men den totala investerings- och driftkostnaden skulle kunna hållas nere genom att rätt kompetenser utnyttjas för rätt del av projektet. Kapitalkostnaden skulle genom ett långsiktigt

samverkansavtal vara känd och risken för oplanerade kostnadsökningar vid stora svängningar i världsekonomin minskar. OPS är en möjlig lösning för specifika objekt som uppfyller lämpliga kriterier. Stockholms läns landsting har varit pionjärer med att använda OPS-lösningen för bygget av Nya Karolinska. Erfarenheterna av det projektet visar på att högre kompetens är nödvändig hos beställaren.

Förkortad investeringsbudget 2014 med planår 2015-2018

Mkr	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018
Trafik inkl. Citybanan	4 645	9 118	9 452	9 095	9 668	8 027	6 866
Vård inkl. NKS	4 670	6 692	7 332	9 041	8 866	6 489	3 496
Annan verksamhet	75	167	140	83	108	89	81
TOTALT	9 389	15 977	16 924	18 219	18 642	14 605	10 443

Investeringsbudget 2014 med planår 2015-2018

Mkr	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018	Direktiv 2019
Trafik								
Trafiknämnden totalt	4 327,5	8 690,9	8 974,8	8 705,7	9 264,9	7 555,6	6 866,0	
Citybanan (koncernfinansiering) ¹⁾	317,1	427,0	477,0	389,0	403,0	471,0	0,0	
Trafiken totalt	4 644,6	9 117,9	9 451,8	9 094,7	9 667,9	8 026,6	6 866,0	
Vård								
Landstingsfastigheter	1 349,4	2 684,6	2 535,0	4 135,0	3 540,0	3 000,0	1 980,0	
Hälsö- och sjukvårdsnämnden	5,6	1,5	32,0	5,0	5,0	5,0	5,0	
Stockholms läns sjukvårdsområde	104,2	65,6	65,6	65,6	65,6	65,6	65,6	
Karolinska Universitetssjukhuset	369,7	288,0	228,0	188,0	188,0	163,0	163,0	
Södertälje Sjukhus AB	23,8	20,0	35,0	70,0	120,0	120,0	55,0	
Södersjukhuset AB	81,2	182,0	162,0	162,0	167,0	167,0	750,0	
Danderyds Sjukhus AB	78,7	75,0	75,0	75,0	75,0	522,0	75,0	
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	11,8	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	20,0	
Folkhälsövården Stockholms Län AB	71,7	58,0	58,0	58,0	58,0	58,0	58,0	
Ambulanssjukvården i Storström AB	10,2	15,2	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2	
Stockholm Care AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Nya Karolinska Solna (NKS)	2 563,5	3 290,4	4 119,5	4 260,3	4 625,3	2 366,4	314,3	
varav utrustning		370,6	744,8	979,0	1 572,4	631,3	0,0	
Vården totalt	4 669,8	6 692,3	7 332,3	9 041,1	8 866,1	6 489,2	3 496,1	
Annan verksamhet								
Locum AB	1,6	1,2	4,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Kulturnämnden	0,2	0,6	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	
Landstingsrevisorer	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	
Patientnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Medicari AB	0,5	2,4	4,0	2,4	2,4	2,4	2,4	
AB SLL Internfinans	0,4	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Landstingsstyrelsen	71,8	161,1	131,3	77,5	101,7	83,1	74,8	
Annan verksamhet totalt	74,5	166,7	139,9	83,4	107,7	88,8	80,5	
INVESTERINGSUTRYMME	9 388,9	15 976,9	16 924,0	18 219,2	18 641,6	14 604,6	10 442,6	

1) Medel avser landstingets del i finansieringen av Citybanan enligt genomförda avtal (LS 0605-0864).

Landstingsstyrelsen

Landstingsstyrelsen är den centrala ledningsfunktionen inom landstinget. Landstingsstyrelsen ska kontinuerligt utveckla verksamheterna och säkerställa kvalitén utifrån de uppsatta målen. Såväl landstingets verksamhet i egen regi samt den upphandlade ska systematiskt följas upp och utvärderas. En viktig uppgift för styrelsen är att skapa en modern, dynamisk kunskapsorganisation som präglas av kreativitet och mångfald där medarbetarna sätts i fokus.

Styrelsens uppgift är också att hålla ihop landstingets hållbarhetsarbete som ska genomsyra all verksamhet både i egen regi och upphandlade för att nå målet om en klimatneutral Stockholmsregion 2030. Landstinget ska aktivt minska regionens påverkan på miljön, både lokalt och globalt. Resurser ska nyttjas hållbart för att minimera framtida kostnader.

En annan viktig uppgift är öka den demokratiska delaktigheten och kännedomen om landstingets verksamhet. Landstingsstyrelsen ska därför ta fram förslag för att stödja och utveckla demokratin.

Medarbetarperspektiv

För att värna om våra värdefulla medarbetare inom Stockholm läns landstings verksamheter, vill ta fram en strategi för den framtida personalförsörjningen. Det ska vara attraktivt och utvecklande att arbeta för landstinget samt hos de entreprenörer som bedriver upphandlad skattefinansierad verksamhet. Likaså ska medarbetarnas initiativförmåga och kreativitet tas till vara.

Vi vill främja och förbättra villkoren för kompetensutveckling inom alla yrkesgrupper. Landstinget ska därför utreda möjlighet till lön under utbildning och andra ekonomiska incitament för vidareutbildning, inte minst för att komma till rätta med den rådande bristen på specialistsjuksköterskor. Vi ger också full lönekompensation inom hälso- och sjukvården.

Verksamheterna inom Stockholm läns landsting ska vara utformad så att jämställdhet och ett ökat genusmedvetande främjas. Landstinget ska som arbetsgivare verka för jämställdhet mellan kvinnor och män. Lika lön för likvärdigt arbete ska gälla. Lönestatistik uppdelat på män och kvinnor ska redovisas. Chefer ska också utbildas i jämställdhet.

Landstinget ska förorda fackliga kvinnopotter och fortsätta med arbetet för utjämning av osakliga löneskillnader. Vår vision är att alla anställda inom SLL ska kunna erbjudas heltid och de som vill gå ner i arbetstid ska också få möjlighet till det.

Hälsofrämjande arbete är nödvändigt för att minska sjukfrånvaron. Vi vill därför att samarbetet med Försäkringskassan utökas, och att en gemensam strategi för bättre rehabilitering av landstingets långtidssjukskrivna medarbetare tas fram. Som ett ytterligare steg i att minska

sjukfrånvaron ska förvaltningen se över vilka kostnader respektive vinster landstinget kan göra för att finansiera en karensdag i sjukförsäkringen vid allvarigare situationer där risk för smittspridning anses vara stor.

Upphandlingar och auktorisation

Landstingets upphandlingar ska alltid syfta till att förändra verksamheten till det bättre och att skapa fördelar för berörda människor. Sådana fördelar kan vara ökade valmöjligheter mellan olika behandlingsalternativ, eller bättre kvalitet. Skälet att upphandla en verksamhet får inte enbart vara att införa eller öka andelen privat verksamhet. Inför verksamhetsövergångar av olika slag ska kontinuiteten för patienterna säkerställas.

I alla upphandlingsunderlag ska det finnas en konsekvensbeskrivning som inkluderar sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter. Samma krav ska ställas på privata utförare som på landstingets egna verksamheter, exempelvis att leverera konsuppdelad statistik, delta i forskning och erbjuda utbildningsplatser. För att uppmuntra konkurrens och säkerställa att vi alltid skriver avtal med bästa möjliga part, ska landstingets egna verksamheter alltid beredas möjlighet att delta i anbudsförfaranden och vid auktorisation. Stockholms läns landsting har gått längre än något annat landsting när det gäller konkurrensutsättning och privatisering i vården. Därför är det viktigt att landstinget alltid utvärderar effekterna rörande både kvalitet och ekonomi av den konkurrensutsättning som pågår inom hälso- och sjukvården i Stockholms läns landsting.

Kvalitet ska vara i fokus vid alla upphandlingar. Likaså ska krav på leverantörernas miljöarbete och sociala ansvar ställas. Medarbetare ska alltid ha villkor motsvarande kollektivavtal när de arbetar i offentligt finansierad verksamhet, oavsett om de är anställda av landstinget eller av privat leverantör. En bra upphandling ska möta medborgarnas behov av god vård och väl utförd kollektivtrafik.

Landstinget ska utveckla socialt entreprenörskap tillsammans med den idéburna och ideella sektorn. Den idéburna sektorns krafter inom hälso- och sjukvården har en viktig roll att spela i framtidens välfärd utan att ersätta det offentliga ansvaret.

Om leverantören inte uppfyller de krav som ställs i avtalet kan åtgärder vidtas, exempelvis uppsägning av avtal eller vite. En åtgärdsplan ska redovisas till landstinget, och innan bristerna är åtgärdade kan förlängning av befintliga avtal eller medverkan i nya upphandlingar inte ske.

Landstinget behöver utveckla bättre metoder för kvalitets- och verksamhetsuppföljning. Det ska inte vara möjligt för en entreprenör att kringgå goda arbetsvillkor, kvalitetsmål, policys och andra styrdokument som fullmäktige antagit, utan risk att förlora avtalet eller drabbas av viten.

Miljö

Vi är beroende av vår miljö. Sambandet mellan miljön och människors hälsa är tydligt vilket gör förebyggande arbete, helhetssyn och användningen av försiktighetsprincipen extra värdefulla. Medborgarnas utsläpp av växthusgaser är 10 ton/person och år i Sverige, varav 2 ton kommer från offentlig verksamhet. Till år 2020 behöver vi minska utsläppen med 50 % (5 ton). Till år 2050 måste utsläppen minska med 80-90 %. Att snarast börja omställningen av regionen för att på sikt skapa en klimatneutral region är den största och mest akuta miljöutmaningen. Att värna den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna samtidigt som vi hanterar en växande befolkningen med utbyggnad av bostäder och kollektivtrafik är en annan angelägen fråga.

I arbetet med att skapa en hållbar Stockholmsregion är ombildningen av Stockholms läns landsting till en region en viktig åtgärd. Endast genom helhetssyn och väl samordnad regional planering och utveckling kan regionen utföra de genomgripande förändringar som krävs för att i praktiken skapa den hållbara region som det hittills mest pratats om.

Stockholms läns landsting arbetar enligt det miljöpolitiska programmet Miljöutmaning 2016 för att göra Stockholmsregionen mer klimateffektiv, resurseffektiv och hälsofrämjande. Tydliga krav på upphandling av miljömärkta varor, utfasning av giftiga kemikalier och noggrant miljöarbete på sjukhusen är en del av strategin. För att förbättra vattenkvaliteten och hantera frågor som övergödning, försämrat vatten och förekomsten av långlivade kemikalier och läkemedel ska Stockholms läns landsting aktivt delta i arbetet med att ta fram en regional vattenstrategi. I strategin måste även klimatförändringarna beaktas. Detta arbete ska ske i samverkan med aktörer inom Mälardalens avrinningsområde bland annat Länsstyrelsen, Mälardalsrådet och SKL.

Idag lever vi i ett samhälle där hormonstörande kemikalier har blivit en del av det dagliga livet. Dessa ämnen har en negativ påverkan på människa, djur och natur. De finns i bland annat bekämpningsmedel, flamskyddsmedel i olika produkter, plasttillsatser samt kosmetika. I en ny rapport från WHO och UNEP påvisas att hormonstörande ämnen har en negativ effekt på kroppens funktioner i form av infertilitet, cancer och missbildningar. Landstinget behöver därför vidta ytterligare åtgärder för att kraftigt minska exponeringen av hormonstörande ämnen mot människor, djur och natur. Som en del av detta behöver arbetet med att få läkare att föreskriva mediciner med mindre miljöpåverkan intensifieras.

För att bli mer klimateffektiva arbetar landstinget även med åtgärder som energieffektivisering, ökad andel förnybar energi och mer effektiva transporter. Landstinget ska bland annat se till att användningen av fossila bränslen i verksamheten har upphört till år 2020. Dock är de mål som satts upp i miljöprogrammet inte tillräckligt långtgående. Landstingets arbete med klimat- och miljöfrågor måste både snabbas på och bli mer omfattande. I det utvecklade arbetet med miljö krävs att såväl Landstingets verksamhet som andra aktörers verksamhet ställs om för att skapa hållbar region. Arbetet måste fokuseras på att förebygga miljöförstöring och bygga upp ett såväl hållbart som robust samhälle som står emot negativa sociala, ekonomiska och ekologiska

förändringar. Landstinget ska ta en ledarroll i omställningen genom djupgående samverkan med kommuner, organisationer, myndigheter, företag och medborgare i regionen. Koordinering ska även ske med riksdagen och Europaparlamentet.

Forskning, utveckling och utbildning

Forskning, utveckling och utbildning (FoUU) är tillsammans avgörande faktorer för landstingets utveckling. Landstingets ansvarsområden, i första hand hälso- och sjukvården, ska så långt det är möjligt grundas på vetenskapliga och evidensbaserade metoder. Landstinget ska satsa på tvärvetenskaplig forskning som knyter samman frågor för hälso- och sjukvård, klimat, miljö, samhällsbyggnad, kultur och transport.

Det tar idag för lång tid att omsätta forskning i samhället. Landstingets forskningsstrategi ska därför kompletteras med en implementeringsplan som förutom landstinget inkluderar kommuner, företag, statliga myndigheter och medborgare. Implementering i ordinarie verksamhet ska planeras i inledningen av projekten för att få bäst resultat.

FoUU för en bättre hälso- och sjukvård

Patientnära forskning och utveckling är av stor betydelse för att landstinget ska kunna erbjuda invånarna nya diagnostiska metoder och att nya behandlingar snabbt ska komma vården till del.

Hälso- och sjukvården ska vara en ständigt lärande organisation vilket innebär att i princip alla medarbetare måste få tid till kompetensutveckling i form av att delta i forskning eller utveckling, samt handleda framtidens kollegor på ett bra sätt. Landstingets FoUU ska även förankras i samtliga verksamheter och inkludera externa samarbetspartners.

Landstinget måste även avsätta medel för forskning i syfte att få fram nya arbetsmetoder som kan utveckla vården och därmed möta de förväntade ökande vårdvolymerna. Här behövs en stor bredd i forskningsinsatser i allt från människors beteendemönster till processledning och informationshantering.

I landstingets forskningsstrategi framgår att patientsäkerhet ska vara prioriterat område och ingå bland särskilda strategiska FoUU-områden. Det är därför lämpligt att lyfta fram patientsäkerhet som ett separat forskningsområde och inleda en långsiktig, flerårig satsning på forskning i syfte att minska antalet undvikbara vårdskador och dödsfall i vården. Som en investering i framtidens hälso- och sjukvård bör medel avsättas årligen för en sådan forskning. Denna forskning bör vara tvärspektoriell med kompetens från många områden som beteendevetenskap, ekonomi, juridik, medicin, statsvetenskap och teknik. Frågor om tillämpning och strategier för ökad säkerhet är viktiga delar. Det behöver skapas en organisatorisk form som ger gott samarbete, kvalitet och uthållighet. För att resultat ska komma till nytta krävs en samverkan mellan olika berörda aktörer, som politiker, administration och utförare av vård. Ledningen för landstingets forskning bör därför få i uppdrag att utreda och föreslå en lämplig organisation för detta.

Tandvårdsforskning ska fortsätta att utvecklas och stärkas, bland annat med fokus på äldres behov. Forskning på dentala ersättningsmaterial motiveras av direkta hälsoaspekter hos patienten, såväl som av miljöskäl.

Landstinget ska också bidra till att minska djurförsök inom forskningen genom att satsa på utveckling av alternativa metoder.

FoUU för bättre och mer attraktiv kollektivtrafik

Vi ser även stora behov av FoUU inom trafikområdet. En viss del av forskningsresurserna ska öronmärkas för bredare satsningar inom kollektivtrafiken, såsom stöd till ny fordonsteknik, innovationer för ökad tillgänglighet och åtgärder mot buller. Det är angeläget att landstingets viktigaste resurs, medarbetarna, ges förutsättningar inom ordinarie verksamhet att ta del av forskningsresultat och ny kunskap.

Ny kunskap och teknik behövs inom såväl transportsystem och IT, men även inom beteendevetenskap. Fordonsutveckling för att minska utsläpp av växthusgaser och partiklar är ett område som noga behöver följas och prövas med hjälp av exempelvis EU-stöd. Beteendeforskning kombinerat med trafikplanering behöver stärkas i syfte att förstå vad som får medborgarna att i högre grad välja kollektivtrafik för sina resor. Åtgärder som bidrar till ökat kollektivtrafikresande bör ses som en viktig del av landstingets förebyggande och hälsofrämjande verksamhet.

Hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvård efter behov

Vi vill öka jämlikheten mellan olika grupper i samhället. Alla politiska beslut vi fattar ska främja mer jämlik hälsa och livskvalitet hos länets invånare. Ersättningssystemen ska främja en rättvis fördelning av resurser och en mer jämlik folkhälsa. Vi vill göra särskilda satsningar på barns hälsa bland annat genom avgiftsfri barnakut.

För att möta framtidens utmaningar måste vården moderniseras. I många avseenden sker detta redan, men det finns områden som är eftersatta och som vi vill stärka ytterligare. En modern vård har fokus på kvalitet. Vi vet att vård som bedrivs med patienten i fokus också har bättre kvalitet. Socialstyrelsen har tagit fram föreskrifter för en mer förebyggande vård. Det är viktigt att de implementeras och kommer människor till nytta.

Idag finns det stora svårigheter med samverkan mellan olika vårdgivare. Detta är framför allt ett problem för särskilt utsatta vårdtagare, som multisjuka äldre och de med svår psykisk ohälsa. De kan ha svårt att göra sina röster hörda och riskerar därför att falla mellan stolarna. Vården måste få incitament för att samverka genom att detta belönas i ersättningssystemen. Landstinget uppmuntrar även till fler samverkanslösningar på lokal nivå mellan till exempel kommun, landsting och andra instanser som till exempel Försäkringskassan, för att undvika att människor hamnar i kläm. I ett modernt sjukvårdssystem ska strukturens anpassas efter människors behov, inte tvärtom.

Vård ska självklart vara tillgänglig för så kallat papperslösa och asylsökande. Dagens system skapar orimlig press både på sjuka papperslösa och på den vårdpersonal och de organisationer som kämpar för att förbättra situationen.

Resultaträkning Hälso- och sjukvårdsnämnden

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
SLL-externa intäkter	0	0	1 427	1 379	1 544	12,0%	8,2%	1 571	1 596
SLL-interna intäkter	44 324	46 045	46 755	48 042	50 215	4,5%	7,4%	51 702	53 149
- varav landstingsbidrag	42 740,6	44 323,8	46 333,2	47 699,8	49 867,0	4,5%	7,6%	51 347,6	52 786,5
<i>Summa intäkter</i>	44 324	46 045	48 181	49 421	51 759	4,7%	7,4%	53 273	54 746
Köpt vård	-37 876	-39 175	-41 125	-42 594	-44 401	4,2%	8,0%	-45 498	-46 659
Läkemedelsförmånen	-4 716	-4 794	-4 744	-4 873	-4 997	2,5%	5,3%	-5 121	-5 248
Övriga kostnader inkl. finansnetto	-1 419	-1 580	-1 884	-1 954	-2 361	20,8%	25,3%	-2 654	-2 838
<i>Summa kostnader</i>	-44 010	-45 549	-47 753	-49 421	-51 759	4,7%	8,4%	-53 273	-54 746
Resultat	314	497	429	0	0			0	0

Vision Hälsocentral - en utveckling av vårdcentralen

Stockholm läns landsting ska utveckla vårdcentralerna till Hälsocentraler, där mer tid och resurser ska ges för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Vi vill att sjuksköterskor, psykologer, sjukgymnaster, naprapater och andra legitimerade yrkeskategorier ska få möjlighet att ta ett större ansvar för sina patienter, för att utnyttja deras kompetens till fullo och därmed avlasta läkarna.

Många som söker vård har psykisk ohälsa. Det ska därför finnas legitimerad psykoterapeutisk kompetens på vårdcentralen som kan erbjuda behandling.

Vi vill att distriktssköterskan, med sin unika kompetens och kunskap om befolkningens behov, ska ges ett särskilt folkhälsoansvar. Det innebär att ta ansvar för befolkningens allmänna hälsosituation i närområdet samt att ta initiativ till hälsofrämjande och förebyggande åtgärder i samverkan med kommunen och andra aktörer. Att arbeta aktivt förebyggande genom att söka upp människor som kan förväntas ha behov av vården kan lindra mycket lidande för den enskilde. Vårdteamen på hälsocentralerna ska ha möjlighet till att själva organisera arbetet och bedöma vilken vårdkompetens som ska möta människor som söker vård.

Valfrihet i behandlingsformer

Det är viktigt att alla behandlingar som finansieras av offentliga medel är beprövade och dokumenterade. I landstingets egna verksamheter pågår ett arbete med att ta till sig nyare behandlingsmetoder, till nytta för människor som får en större valfrihet. Patienten har rätt att diskutera användandet av kompletterande metoder med vårdgivaren. När de olika behandlingsmetoderna som är möjliga har presenterats ska patientens åsikter också respekteras i valet av behandlingsmetod. Hälso- och sjukvårdens medarbetare ska ha kunskap om komplementärmedicinska behandlingsmetoder.

Stockholms läns landsting ska främja yoga i rehabilitering. Massage och taktill beröring bör erbjudas som behandling vid långvariga eller svåra smärttillstånd och akupunktur som smärtlindring i förlossningsvården.

Förbättrad folkhälsa

Med en jämlik hälso- och sjukvård skapas förutsättningarna för att alla ska få god livskvalitet och bra hälsa. Genom solidariskt finansierad sjukvård och rättvist fördelade resurser kan folkhälsoläget förbättras i hela Stockholms län. Det ska inte spela någon roll var du är född, eller var du bor för vilken sjukvård som du får.

Resurserna till sjukvården är idag orättvist fördelade

Stockholms läns landsting har ansvar för att resurserna till hälso- och sjukvården i länet fördelas rättvist och efter behov. Landstinget ska analysera resursfördelningen i länet och planera så att

allas behov och tillgång till sjukvård säkerställs. Vårdvalen ska syfta till att förbättra folkhälsan. Genom förändringarna i primärvården som beslutades av Hälso- och sjukvårdsnämnden under hösten 2012 har landstinget tagit ett viktigt steg mot en mer jämlik vård. För att komma tillrätta med orättvist fördelade resurser och ojämlikhet i vården behöver ersättningen i alla vårdval bättre anpassas efter människors behov.

Äldres hälsa

Landstinget har idag svårt att erbjuda äldre- och multisjuka personer vård på rätt nivå. Dessutom har brister i den kommunala äldreomsorgen ökat trycket på akutmottagningarna. Psykisk ohälsa bland äldre har ökat, liksom självmordsfall hos äldre män. Landstinget ska därför satsa på fler legitimerade psykoterapeuter med kunskap om äldre.

Förebyggande och hälsofrämjande arbete

Stockholms läns landsting ska ha fokus på det förebyggande arbetet. Landstinget behöver fortsätta att satsa resurser på att minska den livsstilsrelaterade ohälsan i länet. I det förebyggande arbetet satsas resurser på att förbättra hälsan för de redan sjuka. Landstinget ska genomföra satsningar på att minska vårdrelaterade skador och infektioner, stoppa undernäring och läkemedelsrelaterade sjukdomar.

Landstinget ska genomföra kampanjer, rådgivning och utbildningar tillsammans med länets kommuner och privata aktörer inom vård och omsorg.

Åtgärder

- Vårdvalen ska användas för att öka jämlikheten
- Behoven ska styra resursfördelningen i hälso- och sjukvården
- Svårare sjuka och mer krävande diagnoser ska ersättas bättre
- Fler legitimerade psykoterapeuter med kunskap om äldre ska finnas.
- Tobaksanvändningen bland unga ska minskas genom en kampanj.

Tillit till ambulanssjukvården

Stockholms läns landsting ansvarar för att det finns en säker ambulanssjukvård. Alla ska känna sig trygga i att de får ett snabbt omhändertagande om olyckan är framme.

Ambulanssjukvårdens medarbetare är en viktig resurs. Genom ett gott ledarskap kan medarbetarnas tankar i kombination med forskning och utveckling utgöra den största drivkraften i förändringsarbetet inom ambulanssjukvården. Stockholms läns landsting ska snabbt kunna omsätta forskningsresultat i praktik, för att göra vården mer effektiv.

Den medicintekniska utvecklingen går fort och möjliggör allt fler vårdinsatser, samtidigt som kraven på ambulanssjukvården ökar hos befolkningen. När klyftan växer mellan vad som är möjligt att göra och de resurser som finns tillgängliga är det nödvändigt att de människor som

har de största behoven också får vård i första hand. Att kommunicera nödvändiga prioriteringar och samtidigt stå för ett modernt och progressivt ledarskap, inte minst inom ambulanssjukvården, är en stor utmaning för landstinget.

Brister i dagens avtal med ambulansföretagen

Idag sköts stora delar av ambulanssjukvården genom upphandling med privata leverantörer. Det finns brister i uppföljningen av de ingångna avtalen.

För att komma tillrätta med problemen inom ambulanssjukvården krävs ett omtag av hela organisationen. Ambulanssjukvården ska vara en del av den infrastruktur som ska finnas redo utan risk för tidsförlust när övergång sker mellan olika ansvar. Därför vill vi samla alla aktörer och kompetenser under ett tak och skapa bättre förutsättningar för samverkan.

En sammanhållen organisation

Genom att se över organisationen för akutsjukvården i länet kommer också prioritering och dirigering av ambulansfordon att bli smidigare. Ansvarsförhållandet mellan SOS Alarm, Stockholms läns landsting och de som står för driften av ambulansfordon måste tydliggöras. Landstingets egna ambulansbolag (AISAB) ska ha kapacitet för att kunna ta över de privata aktörernas andelar av akutsjukvården i länet. Om de privata leverantörerna inte kan uppfylla avtalen måste landstinget ha utrymme att återta ambulansverksamheten i egen regi.

Arbetet med direktintag måste implementeras bredare, på alla sjukhus och geriatrikmottagningar. De som förs med ambulans till sjukhus behöver med sådan lösning inte bedömas på akutintag för att få komma vidare till exempelvis röntgenundersökning eller bli omhändertagna på vårdavdelning. Den kompetens som ambulanssjuksköterskan har är tillräcklig för att göra den bedömningen. Det blir ett bättre användande av kompetensen hos de specialistutbildade sjuksköterskorna i ambulansen och avlastar dessutom akutmottagningen. Möjligheten att skriva journalen i ambulansen behöver införas. Stockholms läns landsting måste kartlägga vilka andra samverkansområden det kan finnas och hur ambulansen kan bli den första vårdmottagningen som patienten kommer till, istället för en transport.

Samtidigt som Landstinget blir bättre på att använda kompetensen i ambulansen måste medarbetarna också få rimliga arbetsvillkor i form av dygnsvila, möjlighet till rast, möjlighet att gå från sitt pass när det är slut, utrymme att arbeta med städning och påfyllning av ambulansen.

Medarbetare inom ambulanssjukvården har en tuff arbetsmiljö. De tvingas flera gånger dagligen göra avgörande prioriteringar och har samtidigt inte utrymme för sina egna behov som matraster eller toalettbesök. Det är viktigt att en god arbetsmiljö kan erbjudas de anställda inom ambulanssjukvården.

Vi behöver också se över om Stockholm har fordon som klarar både miljökrav och det väder som finns i vår region.

Patientsäkerhet

Patientsäkerheten är viktig och landstinget ska ha en långsiktig vision för hur den säkerställs. För att kunna garantera ett tryggt bemötande och omhändertagande av ambulanssjukvården välkomnar vi mätbara och nationellt jämförbara mål för patientsäkerhet.

Åtgärder

- Vi vill utreda för- och nackdelar med att lägga hela eller delar av ambulanssjukvården i ett landstingsägt bolag.
- Utveckla ambulanssjukvården som en egen vårdmottagning inom ramen för framtidens hälso- och sjukvård, bland annat genom att utveckla direktintag.
- Samla ambulansaktörerna och de ansvariga för prioritering och dirigering av ambulanserna under ett gemensamt tak
- Ge möjlighet att skriva journal i ambulans
- Förbättra villkoren för medarbetarna genom tydligare krav i upphandlingen.
- Ambulansfordon ska vara miljövänliga och anpassade för alla sorters väder.
- Använda mätbara och nationellt jämförbara mål för patientsäkerhet

Ett gott omhändertagande på akutsjukhusen

Ett gott omhändertagande innebär en patientsäker och effektiv behandling på akutsjukhusen. Alla akut sjuka människor ska ha rätt till en vårdplats och rätt till vård under så lång tid det är medicinskt motiverat. De som söker vård akut ska känna att de har blivit lyssnade på och att de har fått en snabb och säker behandling. Stockholms läns landsting ska ligga i framkant med den tekniska utvecklingen och använda sig av moderna och integritetssäkra IT-system.

Medarbetarna på akutsjukhusen har kompetens och kunskap som ska tas tillvara på. Stockholms läns landsting ska vara en attraktiv arbetsplats, där alla medarbetare ges förutsättningar att utföra sitt arbete och samtidigt ha möjligheter till personlig utveckling. Sjukhusen ska erbjuda goda arbetsvillkor och en trygg arbetsmiljö, vilket är grundstommen i en patientsäker vård.

Vi står inför nya och gamla utmaningar

Hälso- och sjukvården i Stockholms län står inför stora utmaningar. Vi får allt fler äldre och befolkningen ökar. De privata alternativen är en allt större del av vårdutbudet och de förutsättningar som sjukvården hittills varit organiserade kring kommer att förändras. Samtidigt är situationen på akutsjukhusen ansträngd. Överbeläggningar och underbemanning är vanligt. Det är en situation som landstinget måste ta ansvar för och komma tillrätta med. Idag finns det lediga vårdplatser som inte används därför att det saknas bemanning. Det är inte acceptabelt.

Arbetsmiljön på akutsjukhusen i Stockholms län kan bli bättre. Personalomsättningen hos vissa yrkeskategorier är för hög. Detta beror på flera faktorer. Hög stress under långa pass och mycket övertid är en förklaring. Låga ingångslöner och dålig löneutveckling är en annan. Vårdens medarbetare måste få vara lediga på riktigt när de inte arbetar. Idag får många sms med vädjan om att komma in och ta extra pass. Vi vill värna de anställdas tid för återhämtning. Bemanning måste planeras på annat sätt än genom att lediga medarbetare ständigt ska påminnas om arbetsplatsens behov.

Satsa på medarbetarna

Stockholms läns landsting behöver skapa förutsättningar för medarbetarna att erbjudas kompetensutveckling och specialisering med bibehållen lön. Det ska finnas utrymme att sätta löner utifrån medarbetarnas kompetens och utbildningsnivå.

Framtidens hälso- och sjukvård kräver att politiken och verksamheten målmedvetet söker optimala arbetsmetoder. En effektiv vård handlar inte om att planlöst kapa kostnader, utan om att metodiskt arbeta med verksamhetsutveckling i syfte att öka kvaliteten för de som söker vård akut.

Alla medarbetare har en viktig roll i att säkerställa att patienten mår bättre när den lämnar vården än när den kom dit. Landstinget ska värdesätta alla de olika yrkeskompetenser som finns i vården och ska skapa förutsättningar för att de används fullt ut. Varje yrkeskategori fyller en viktig funktion och är också bäst på just sitt område. Effektiv vård innebär att medarbetare får fokusera på sin profession. En städning som förhindrar smittor är lika viktigt som en läkare som ställer en diagnos.

Sjukvården i Stockholms län måste också genomföra prioriteringar för att möta det ökade behovet av sjukvård framöver. Ett sådant prioriteringsarbete ska genomföras så öppet som möjligt. Det är politikernas uppgift att i dialog med medarbetare och medborgarna ta nödvändiga beslut för att nå en bra vård och samtidigt kunna upprätthålla en budget i balans.

Åtgärder

- Se över sjukhusavtalen och flytta fokus från nedskärningar till att skapa fler vårdplatser
- En förbättrad arbetsmiljö ger mer tid för samtal med de som söker vård akut
- Ta tillvara på de olika kompetenserna på akutsjukhusen
- Planera bemanning på annat sätt än sms till lediga medarbetare
- Hitta IT-lösningar som ger mer tid med patienten
- Förbättra samverkan vad gäller dyr teknik mellan sjukhus för att hushålla med resurserna
- Arbeta strategiskt med prioriteringsfrågor i dialog med medborgarna

Rehabilitering med människan i centrum

Människor som har blivit sjuka eller råkat ut för en skada ska garanteras rehabilitering och ges insatser för att uppnå bästa möjliga funktionsförmåga. De som har medfödda eller tidigt uppkomna funktionsnedsättningar ska få vård som kan förebygga och minska de svårigheter som finns i det dagliga livet.

Från incident, till sjukhus till rehabilitering

Rehabilitering måste bli en mer naturlig del av vårdkedjan. Alla människor har rätt att få rehabilitering och habilitering för att uppnå sin bästa möjliga kapacitet, både för att klara av vardagen och för att ha förutsättningar att ta sig tillbaka till arbete. De medicinska behoven, inte ålder, ska styra möjligheten till att erbjudas rehabilitering.

Stockholms läns landsting har ett utvecklingsarbete framför sig vad gäller att förbättra insatserna inom rehabilitering. Att ta tillvara på medarbetarnas tankar och låta deras kunskap och kompetens bli en motor i utvecklingsarbetet är en förutsättning för att det ska bli framgångsrikt. Det finns idag ett relativt stort antal människor som upplever ohälsa och sjukdom, ibland av mycket svår art, samtidigt som de uppfattar att vården inte har rätt bemötande eller kompetens för att kunna hjälpa dem. Detta är något som måste förbättras, bland annat i samråd med patientorganisationer.

Förbättra det första mötet

Människor med kronisk smärta upplever ofta att de blir dåligt bemötta i vården. Brist på tid och kompetens i den första bedömningen kan leda till att fel diagnos. För Stockholms läns landsting innebär feldiagnostiseringar en onödig kostnad, för individen kan det leda till att tillståndet förvärras.

Den som söker rehabilitering ska få vara med och påverka utformningen av åtgärderna. Människor som känner att de har blivit lyssnade på kommer också att anse sig ha blivit bättre bemötta. För att få bästa möjliga resultat av behandlingen är det också viktigt med valfrihet i valet av behandlingsform. Förutom att bättre kommunikation kan underlätta det första mötet och diagnosbestämningen, kommer en person som har god förståelse för sin diagnos också att följa sin behandling bättre.

Stockholms läns landsting måste arbeta aktivt med att förbättra det första mötet med den som söker rehabilitering. Genom att säkerställa att medarbetarna får ordentligt med tid för att lyssna och att flera yrkeskategorier med kompetens inom olika områden kan samverka kan rehabiliteringen både få snabbare och förstärkt effekt.

Det är också viktigt att de erbjudna behandlingarna räcker till för att människor ska återfå sin bästa möjliga kapacitet. Om insatsen inte räcker till finns risken att personer inte blir

färdigbehandlade och istället tvingas återvända till sjukvården i onödan, kort tid efter att rehabiliteringen är avslutad.

Utveckla samverkan med patientföreningarna

Att få ett besked om en kronisk sjukdom kan vara tungt. Medicinering, behandling och kanske förändrad kost och motion betyder omställningar i vardagen. Som stöd kan nyinsjuknade och personer som levt länge med sin sjukdom, vända sig till många patientföreningar. Där ges möjlighet till att träffa andra som befinner sig i liknande situation, dela med sig av råd och tips och göra aktiviteter tillsammans som är anpassade efter ens egna förutsättningar. Många av föreningarna erbjuder också utbildningar i hur man bäst tar hand om sin sjukdom.

Sjukvården ska ge god information om vad föreningarna kan erbjuda, och besök hos en patientförening kan gärna ingå i vårdplaneringen.

Åtgärder

- Medarbetarnas kompetens ska vara en drivkraft i arbetet med att utveckla rehabiliteringen
- Förbättra den tidiga bedömningen av rehabiliteringsbehovet
- Fördjupa samverkan med patientföreningarna

Patientsäkerhet

Hälso- och sjukvården ska organiseras runt den som söker vård. Det är grundläggande för god patientsäkerhet, att förbättrad hälsa för människan som söker vård också blir en ledstjärna i sjukvården. Då måste också läkarens förslag till behandling och förskrivning av läkemedel ske i samråd med patienten.

Ett sätt att stärka patientens situation och på så sätt förbättra patientsäkerheten är att förbättra journaltillgången för patienten. Att hitta indikatorer som kopplas till vårdtagarens utvärdering av vårdinsatsen och de faktiska resultaten är ett annat bra sätt att förbättra patientsäkerheten. Genom riktade långsiktiga satsningar på forskning, utveckling och utbildning (FoUU) ska patientsäkerheten stärkas.

Landstinget behöver få bättre möjligheter att följa upp och hantera rapportering av biverkningar från läkemedel.

Sjukvårds- och omsorgsnämnden (TioHundranämnden)

Vi vill att Stockholms läns landsting ska stödja och uppmuntra lokala initiativ runt om i regionen, varav ett är Sjukvårds- och omsorgsnämnden. Sjukvårds- och omsorgsnämnden är ett samverkansprojekt som ska utveckla hälsa, sjukvård och omsorg utifrån den enskilda människans behov och önskemål. Det politiska ansvaret för sjukvård och omsorg för Norrtäljeborna finns sedan 2006 samlat hos Sjukvårds- och omsorgsnämnden. Vi vill att nämnden fortsätter att bestå av politiker från landsting och kommun.

Vidare ska landstinget använda Norrtälje sjukhus för planerad vård, i högre utsträckning än idag. Sjukvård och omsorgsnämndens arbete ska även i fortsättningen följas upp och utvärderas.

Resultaträkning Sjukvårds- och omsorgsnämnden

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
Landstingsbidrag	1 111,5	1 144,0	1 187,0	1 223,0	1 259,5	3,0%	6,1%	1 297,2	1 336,2
Köpt vård	-964	-994	-1 072	-1 059	-1 103	4,1%	2,8%	0	0
Läkemedel	-147	-153	-146	-152	-157	3,3%	7,5%	0	0
Övr intäkter/kostn inkl. finansnetto	1	3	3	-12	0	-100,0%	-100,0%	-1 297	-1 336
Summa kostnader	-1 110	-1 144	-1 215	-1 223	-1 260	3,0%	3,7%	-1 297	-1 336
Resultat	1	0	-28	0	0			0	0

Tandvården

Mun- och tandhälsa är en viktig del i det hälsofrämjande arbetet.

Landstinget ska arbeta förebyggande inom barntandvården. Särskilda insatser ska göras i områden med stora behov. Tandhälsoinformation ska också ges vid hälsocentraler för barn inom ramen för mödra- och barnhälsovården. I landstingets ansvar ingår att erbjuda munhälsobedömningar och viss tandvård till personer med stora omvårdnadsbehov. Kunskapen måste öka om rätten till tandvård enligt hälso- och sjukvårdens taxa särskilt för unga vuxna och personer med vissa sjukdomar eller stora behov.

Sjukdomar som hjärtbesvär, kan orsakas av dålig tandhälsa och det är också känt att tandlagningsmaterial kan ge ohälsa genom allergier eller giftverkan. Därför måste tandläkare och läkare samverka mer.

- Vi vill förlänga den subventionerade tandvården för unga vuxna genom att halvera kostnaden för tandvårdsbesök från 20 år till det år personen fyller 23 år.
- Fler av dem som är berättigade till uppsökande munhälsobedömning ska nås och utbildning av medarbetare ska genomföras i samverkan med kommunerna, primärvården och psykiatrien
- Följa upp att tandvården för hemlösa kan möta de behov som finns

Kulturen

Kulturen är en positiv kraft som har stor betydelse för samhällets utveckling, för ökad kunskap och ökat välbefinnande hos invånarna i Stockholm. Livskvalitet handlar inte bara om hälsa utan även om möjligheten att leva ett stimulerande, aktivt och rikt liv. Det är viktigt att den kultur som landstinget främjar kommer alla i länet till godo. För att göra detta möjligt och för att främja kulturen i Stockholm behöver landstinget satsa på kulturen.

Barn- och ungdomssatsning

Barn och ungdomar är ett fundament i en grön kulturpolitik. Det gäller inte minst barn och ungdomars egen organisering och eget aktiva deltagande. 10 miljoner ska därför tillföras i en särskild barn- och ungdomssatsning under 2014.

Landstinget ska ha ett generöst system för stöd till ungdomsorganisationer. Vi ser ett behov av att kontinuerligt räkna upp stödet, så att det inte urholkas över tid. Vi ser också ett behov av att ge möjlighet till temporära utvecklingsbidrag till organisationer som exempelvis växer väldigt snabbt. Sådant kan kosta tid och kraft och det är rimligt att inom ramen för stödet till regionala ungdomsorganisationer inrätta ett särskilt utvecklingsbidrag i detta syfte.

En ofta förbisedd grupp är den stora mängd ungdomar som läser vid högskolor och universitet i vårt län. Också studentorganisationer bör få stöd inom ramen för stödet till ungdomsorganisationer. Våra studentorganisationer behövs för att kunna driva sina rättigheter som grupp, på samma sätt som behovet finns för yngre ungdomar. Studentorganisationerna i Stockholms län idag arbetar också aktivt för att förbättra tillgången på studentbostäder, förbättra kvaliteten i utbildningarna och för ett starkt studentinflytande på lärosätena. Satsningar som är nödvändiga för att Stockholm ska utvecklas som kunskapsregion.

Inom ramen för vår ungdomssatsning vill vi också öka stödet till Ung Aktiv Kultur och stödet till scenkonst för barn, unga och familjer. Ung aktiv kultur är ett av få stöd som faktiskt ger barn och ungdomar möjlighet att själva skapa eller delta i en skapandeprocess. Detta är något som kan utvecklas mycket i vårt län och därför behöver landstinget tillföra nya resurser.

Stödet till scenkonst för barn, unga och familjer är en av landstingets stödformer där efterfrågan överstiger det landstinget idag ger stöd till. Genom en höjning kan också cirkus inkluderas i stödet.

Stockholms filmare står idag mycket långt fram inom svensk film, vilket är resultatet av Film Stockholms goda arbete. Verksamheten har ökat dramatiskt under senare år, en mycket positiv utveckling. Vi ser dock att en än större utvecklingspotential finns och landstinget ska därför tillföra ytterligare medel till verksamheten, med tydligt fokus på barn och ungas möjlighet att ta sitt filmande vidare in i ett professionellt filmskapande.

Övriga satsningar

Inom ramen för stödet till Kultur i vården vill vi att landstinget initierar nya forskningsprogram för att fortsätta utveckla det vetenskapliga stödet för kulturens inverkan i vård och omsorg.

Verksamhetsstödet till regionala kulturverksamheter ska öka, i syfte att öka kvaliteten i befintliga verksamheter och ge fler möjlighet till kontinuerligt stöd.

Stockholms läns landsting ska ta sitt ansvar och höja ersättningarna till rörelsefolkhögskolorna inom vårt län och den interkommunala ersättningen till skolor i andra län. Ersättningsnivån har inte höjts sedan 2006 och Idag är Stockholm ett av mycket få län som inte följer SKL:s rekommendationer.

Resultaträkning Kulturnämnden

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
Intäkter	389	398	409	414	450	8,8%	10,0%	463	475
- varav landstingsbidrag	371,3	376,3	388,1	400,0	436,2	9,1%	12,4%	448,4	460,2
Kostnader	-389	-398	-409	-414	-450	8,8%	10,1%	-463	-475
Resultat	0	0	0	0	0			0	0

Kollektivtrafik

Fördubbla andelen som reser kollektivt

Landstinget ska upprätta ett långsiktigt mål; kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna ska fördubblas jämfört med idag. För att nå dit behövs en mångfald av åtgärder.

Resultaträkning Trafiknämnden

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
Intäkter	15 527	16 431	17 618	18 298	19 252	5,2%	9,3%	20 210	20 546
- varav landstingsbidrag	7 206,7	7 494,8	7 481,9	7 912,7	8 761,7	10,7%	17,1%	9 406,5	9 598,5
Kostnader	-15 988	-16 679	-17 555	-18 298	-19 252	5,2%	9,7%	-20 210	-20 546
Resultat	-461	-248	64	0	0			0	0

Åtgärder som ger effekt på kort sikt

Kollektivtrafiken i Stockholmsregionen befinner sig i ett ansträngt läge. I stort sett all spårburen trafik har nått kapacitetstaket i rusningstid. Samtidigt växer befolkningen. Eftersläpande underhåll och investeringar riskerar att leda till att läget blir alltmer akut, och att nya tvärförbindelser och kapacitetsstarka linjesträckningar inte blir klara i tid för att möta behoven.

Steg för steg behöver vi vidta åtgärder för att snabbt och effektivt möta befintligt kapacitetsbehov. Det ska göras genom att prioritera utbyggnad av bussfiler, regionala cykelvägar och av nya spårlinjer. Landstinget ska snarast ansöka hos regeringen att få införa regionala trängselavgifter och omfördela pengar från projekteringen av Förbifart Stockholm till att bygga ny kollektivtrafik.

Det snabbaste sättet att tillgodose behovet av utbyggd kollektivtrafik är att öka antalet busslinjer och ge dem hög prioritet i trafiken. På många ställen bör nya kollektivtrafikkörfält inrättas som ger bussen helt fri väg. En åtgärd på lite längre sikt är att konvertera vissa stombusslinjer till spårväg. Viktigast är att snabbt utöka kapacitet och sänka restider på tvärförbindelser. Dessa åtgärder sammantaget bidrar till att knyta ihop befintliga spårlinjer och avlasta de inre delarna av tunnelbanan som är överbelastad idag. När Citybanan är klar 2017 kommer trycket att lätta, men att finna ytterligare avlastning och möjlighet till byten mellan fler trafikslag är nödvändigt i vår växande region för att inte en kollektivtrafikinfarkt ska uppstå om tio år.

Med modern byggteknik går det att bygga billigare och med enklare konstruktioner både under och över jord. Nya tunnelbanelinjer ska byggas för automatstyrd trafik vilket innebär att tågen kan köras tätare. Den typen av modern tunnelbana, som är standard i Köpenhamnsmetron, Paris och Helsingfors behöver bli standard även vid utbyggnad och upprustning av tunnelbanan i Stockholmsregionen.

All ny kollektivtrafik ska byggas med modern teknik och anpassas till att klara framtidens behov av kollektivtrafikresande. Stockholms läns landsting ska bygga en modern kollektivtrafik som ger god kapacitet på rätt plats till rätt pris, med minsta möjliga miljöpåverkan och som är bekväm för resenären. Målet är att fler Stockholmare ska välja bort bilen till förmån för kollektivtrafiken.

Utbyggnad som utökar kapaciteten på längre sikt

Stockholmsregionen behöver fler nya spår för att klara framtidens trafikutmaningar. De spårutbyggnader som finns i Länsplanen är otillräckliga och medför en sjunkande kollektivtrafikandel, vilket är oacceptabelt ur trängsel- och klimatsynpunkt. Därför är ytterligare investeringar nödvändiga under planperioden. Det handlar om att tidigarelägga objekt, men det handlar även om att börja projektera för och bygga ytterligare spår. Statliga medfinansieringar och användande av trängselavgifterna är nödvändiga för att kunna öka utbyggnadstakten i kollektivtrafiken. Kollektivtrafiken ska prioriteras före vägutbyggnader.

Tunnelbanan behöver byggas ut. Högst prioritet har tunnelbanan till Hagastaden. Även tunnelbana till Nacka/Oststektorn är viktig där vi ser att en förbindelse med anknytning till det tätbefolkade Södermalm och möjlighet att byta till andra tunnelbanelinjer, skulle ge mest trafikantnytta för pengarna.

Under planperioden 2014-2018 ska Stockholms läns landsting bland annat satsa på följande projekt:

- **Automatbana till Nya Karolinska och Hagastaden**
Det nya storsjukhuset NKS och Hagastaden behöver en kapacitetsstark kollektivtrafik. Vi vill bygga en ny, modern tunnelbanelinje, liknande Metron i Köpenhamn.
- **Förlängning av Tvärbanan till Sickla**
Den felande länken mellan Stockholm och Nacka ska byggas snarast. Kopplingen till Saltsjöbanan och Gullmarsplan kommer att ge värdefull avlastning när ombyggnad av Slussen påbörjas.
- **Förlängning av Tvärbanan till Kista**
Frågan är färdigutredd och bygget behöver komma igång genast. I nästa steg förlängs banan till Helenelund.
- **Spårväg syd med start i form av BRT från Tyresö-Flemingsberg**
Vi vill börja bygga så fort som möjligt. Det är en snabbspårväg som ska knyta samman Flemingsberg och Kungens Kurva och fortsätta till Fruängen, Älvsjö, Skarpnäck och

Bollmora. Med den kommer 30 000 personer kunna åka varje dygn. Som första steg införs BRT mellan Tyresö och Flemingsberg.

- **Pendeltågsstation Vega**

Vegastaden i Haninge är under uppförande och stationen måste finnas på plats när inflyttningen påbörjas.

- **Fullt genomförd upprustning av Roslagsbanan**

Vi vill genomföra hela den föreslagna upprustningen till 10-minuters trafik. Kortsiktiga besparingar på säkerhet, bullerskydd och trafikens tillförlitlighet, kan inte accepteras.

Ett kort, en taxa, enkla biljettsystem

Samma biljettsystem, samma kort, samma taxa ska gälla, för kollektivtrafik som går på land och vatten. Landstinget ska därför fullt ut tillföra SL medel för att all båttrafik i Waxholmsbolagets regi ska ingå i SL-taxan.

Landstinget behöver säkerställa att skattefinansieringsgraden inte fortsätter att sjunka. Enhetstaxa ska gälla även för enkelresor, därför ska dagens ologiska zoner bort. Reskassan ska utformas så att den är enkel att förstå och använda. Hela familjen ska kunna resa med ett kort. Priset på 30-dagarskortet har ökat i snabbare takt jämfört med utvecklingen av löner och andra priser de senaste åren. Landstinget ska därför sänka priset med femtio kronor 2014.

Stockholms läns landsting behöver också göra utblickar till Mälardalen och övrig kollektivtrafik i Sverige i syfte att införa enkla moderna biljettsystem som bidrar till ett gränslöst resande. För att klara detta kommer SL Access att behöva bytas ut till en lösning med öppen standard, något som redan finns på plats i många andra delar av Europa.

En kollektivtrafik för alla

Stockholmregionens invånare blir allt äldre och det ställer särskilda krav på Färdtjänsten men också på SL och Waxholmsbolaget. Stockholms läns landsting ska fortsätta arbetet med att tillgänglighetsanpassa kollektivtrafiken. Det gör det möjligt för fler med funktionsnedsättning att åka i den allmänna kollektivtrafiken. Här krävs det bättre samordning och samverkan med kommunerna för att förbättra tillgängligheten vid och till hållplatser och stationer. Trafikentreprenörerna måste också bli bättre på att följa riktlinjerna, exempelvis genom att använda nigningsfunktion, så att nivåskillnaden mellan bussgolv och hållplats minskas på bussar. Högtalarutropen vid stationerna ska åter ske dygnet runt. En enkel och avgörande åtgärd för att underlätta för många resenärer. En översyn av information, både digital och analog, ska göras i syfte att minimera hindren.

Gång, cykel och båt som en del i resandet

Gång- och cykeltrafik är de allra mest klimatsmarta och hälsofrämjande transportslagen. För att utveckla dessa, krävs en god samhällsplanering som minskar behovet av motoriserade transporter. Utvecklingen i regionen ska stimuleras, så att invånarna har möjlighet till att arbeta, handla samt ta del av och utöva kultur- och fritidsaktiviteter lokalt i närområdet.

För att främja cyklingen ska den vara väl integrerad med kollektivtrafiken. Vid större hållplatser och vid knutpunkter ska till exempel cykelparkering erbjudas i väderskyddade utrymmen.

Landstinget ska ta ansvar för och utvidga systemet för hyrcyklar till lokaliseringar utanför Stockholms innerstad samt till flera kranskommuner med stora bytespunkter. Ett pilotprojekt med cykelpool, liknande det system som tyska Deutsche Bahn erbjuder, så kallat "call a bike" kan också genomföras i samarbete med en eller flera kommuner om intresse finns. Det kan komma ifråga vid glesare bebyggelse och fungera som ett bra komplement.

En fungerande person- och godstrafik till sjöss är en förutsättning för många stockholmares vardag. Stockholms läns landsting ska förenkla för regionens invånare att kunna utnyttja vattnet för arbetspendling, skolresor, fritid och rekreation. För de boende i skärgården är en utökning av trafiken nödvändig för att arbetspendling ska vara möjlig året om. Sjötrafiken ska planeras med utgångspunkt i skärgårdsbornas behov men samtidigt med ambitionen att binda ihop sjötrafiken med kollektivtrafiken på land genom en tydligare samplanering av linjer och tidtabeller. Idag saknas infrastruktur så som väderskydd, toaletter och parkering vid många bryggor. Stockholms läns landsting ska ta ansvar för att samordna och delfinansiera utbyggnaden av sådan infrastruktur vid bytespunkter mellan sjö- och landtrafik samt för övriga bryggor inom kollektivtrafiken på vatten.

Att återupprätta vattenvägarna i Stockholm är ett sätt att med små insatser bidra till nya tvärförbindelser och utökad kapacitet i kollektivtrafiken. Nya linjer behövs både på Mälaren och Saltsjön som i Skärgården. Genom att utreda hur det reella pendlingsbehovet ser ut, med utgångspunkt i befintliga och planerade sjönära bostäder, kan pendelbåtar komma att utvecklas på ett nytt, resurseffektivt och attraktivt sätt.

När trafiken på vatten utvecklas så är det viktigt att fartygen och anöringspunkterna är tillgänglighetsanpassade. Nya fartyg ska vara miljöanpassade med låga utsläpp, låga bullernivåer och byggda för att minska problemet med svallvågor.

De prioriterade sträckorna för 2014 är:

- **Ekerö - Gamla Stan**
- **Värmdö - Slussen**
- **Utökad skärgårdstrafik**

Utveckla stationerna - en modern mötesplats

Stationer, knutpunkter och större hållplatser ska vara bekväma och erbjuda resenärerna en skyddad miljö med tydlig information. Det ska vara smidigt att byta mellan olika trafikslag och linjer. Trafikantinformationen ska förbättras så att det blir lättare att ta sig mellan linjer och uppgångar, och att få en snabb korrekt information om avgångar och trafikstörningar. Tillgång till service och handel ska finnas på stationerna, men utan att kommersiella intressen inkräktar på tillgängligheten och hindrar framkomligheten i kollektivtrafiken.

Resenärer, inte minst unga, ska uppleva kollektivtrafikmiljön som säker och trygg. Det måste därför vara lätt att få kontakt med kundservice och trafikvärdar. Många busshållplatser måste graderas upp, fler busskurer, med modern teknik som belysning via solceller och gröna tak, ska sättas upp. Ytterligare stationer ska förses med så kallade trygghetsrum, för omhändertagande av den som blir sjuk, drabbats av brott eller beter sig stökigt i kollektivtrafiken.

SL ska ta bort glasspärrens och införa öppen spärrlinje. Spärrarna har orsakat ett stort antal klämoyleckor, de skapar otrygghet för funktionsnedsatta, barnfamiljer och äldre personer. Barn hamnar ofta på fel sida. Äldre riskerar att fastna med väskor när de inte passerar tillräckligt fort. Funktionsnedsatta har svårt att ta sig fram i den röriga trafikantmiljön som spärrarna och dess olika informationsskyltar bidrar till. Dessutom är de kostnadsdrivande vad gäller inköp, drift och underhåll, samtidigt som spärrarna inte förhindrar fuskåkning.

Genom att spärrvakterna vidareutbildas till trafikvärdar och/eller biljettkontrollanter, kommer antalet tillgänglig personal ute på stationer, perronger och ombord på fordon att mångdubblas. Personal som kommer att bidra till att öka tryggheten, ge service och kunna genomföra fler biljettkontroller. Även med öppen spärrlinje kommer det behövas platser i kollektivtrafiken där man kan köpa och ladda kort. Vi vill utveckla SL Center till att ta ansvar för den delen genom att införa minicenter på fler platser.

Systemet för biljettförsäljning ska vara lättbegripligt och tillgängligt. Information ska finnas på olika språk. Det är viktigt att miljön i kollektivtrafiken uppfattas som attraktiv och erbjuder rum för både vila och möten. På stationerna och vid större bytespunkter ska resenärer ha tillgång till god komfort och det ska finnas gott om sittplatser i det offentliga rummet.

Tunnelbanan i Stockholm är en av världens största konstutställningar. Stockholms läns landsting ska utöka konsten i kollektivtrafiken se till att medlen avsätts till att även omfatta pendeltågstationer och större knutpunkter i busstrafiken och därmed utöka antalet reklamfria ytor. SL ska utöka satsningarna för att synliggöra konsten i kollektivtrafiken samt återinföra det populära konceptet "Poesi på väg".

Bra och energieffektiv temperaturreglering är nödvändig, så att resenärer varken behöver frysa eller svettas under vinter- respektive sommarhalvåret. Belysningen ska vara behaglig och vilsam. Alla stationer ska utrustas med offentliga toaletter, där myntbetalning ska erbjudas. Vidare ska det finnas tillgång till gratis trådlös internet både på stationer och ombord för dem som är trogna resenärer.

Regionplanering

RUFS (Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen) utgör stommen för att synliggöra hur vi kan klara en omställning till en hållbar Stockholmsregion. Med dagens regionplanering klarar vi inte att nå målen. Utvecklingen vad gäller klimat, ekologisk och social hållbarhet går åt fel håll. Vi behöver göra ett omtag där ekologisk och social hållbarhet prioriteras så att målen nås.

Stockholmsregionen växer snabbare än tidigare prognoser. Landstinget ska planera för att utjämna fördelningen av arbetsplatser och bostäder mellan norra och södra delarna av länet. De gröna kilarna ska ges högre status och skyddas för kommande generationers behov och för att bibehålla och utveckla värdet av ekosystemtjänsterna. Ny bebyggelse ska koncentreras till de regionala kärnorna och kollektivtrafiknära lägen. Med hjälp av grön design och miljöcertifiering av bebyggelse kan både gröna ytor och biologisk mångfald öka, trots att stockholmarna blir fler.

Infrastruktur för dricksvatten och avlopp kräver ett nytt tänkande och nya lösningar i Stockholm-Mälardalsregionen, för att klara framtidens utmaningar. Det kräver en samlad strategi med tydliga åtgärder och uppföljning. Mälardalsrådet är en viktig arena, men Stockholms läns landsting som största enskilda aktör måste visa tydlig vilja att ta kommande generationers behov på allvar.

Utsläppen av växthusgaser måste minska kraftigt vilket kräver en infrastruktur som prioriterar gång, cykel och kollektivtrafik före biltrafiken. Samtliga behov och åtgärder behöver synliggöras i revidering av RUFS och kopplas till investeringsplaner och budget. I arbetet behöver såväl bostadsplanering, stomlinjenät på land och vatten, depåer, infartsparkeringar, parkeringsnormer och prioritering för kollektivtrafiken i vägnätet komma med. Avgörande för att lyckas är en lokal förankring och därför behöver planeringsprocesser moderniseras så att en tidig dialog med kommuner och invånare kommer till stånd.

Ett av de effektivaste verktygen att förändra resemönster i hållbar riktning är parkeringspolitiken. Stockholms läns landsting ska föregå med gott exempel och avskaffa all subventionerad personalparkering. Landstinget ska utreda om intäkter från marknadsmässiga parkeringsavgifter kan gå till att subventionera SL-kort till de anställda.

Den regionala cykelpendlingen ökar. Hälften av pendlingscyklisterna in mot centrala Stockholm har en enkel resväg på 9 kilometer eller mer. Stockholm läns landsting ska aktivt bidra till att

utveckla en regional planering av kapacitetsstarka cykelpendlingsstråk med separering från biltrafiken. En samordning behövs för att utveckla cykelleder som korsar kommungränser.

Landstinget ska ansöka hos regeringen om att bilda en region av det geografiska området Stockholms län. Angränsande kommuner kan därefter ansöka om att få ingå i den kommande Region Stockholm. Trängselavgifter ska beslutas om på regional nivå, vilket Stockholms läns landsting ska förespråka för att få till stånd en lagändring i riksdagen.

Levande skärgård

I Stockholms skärgård finns natur- och kulturvärden som är unika i världen. Det är miljöer som måste vårdas och utvecklas också för kommande generationer. Landstinget är engagerat i skärgården och stödjer genom sin verksamhet tillgång till service för såväl fast befolkning som för säsongboende och besökare. Målet är att skärgården ska vara levande och tillgänglig för alla.

Skärgården har ett rikt näringsliv baserat på en mängd småföretag, som ska stödjas inom ramen för landstingets ansvarsområden. För att den bofasta befolkningen ska klara försörjningen året runt är mångsyssleri vanligt, med fokus på besöksnäring vid sidan om traditionellt småföretagande. I Stockholms skärgård finns ett relativt stort antal små jordbrukare, som förutom att de bidrar till landskapsvård genom att ha betesdjur, bidrar till lokal matproduktion och att öka den biologiska mångfalden. Den största skillnaden mot företagande på fastlandet är problem med transporter, både när det gäller tidsåtgång och kostnader. För skärgårdens näringsidkare är merkostnader för transporter en mycket viktig fråga och därför ska fraktstödet utvecklas och utökas.

Stockholms läns landsting ska ansöka om att inrätta en marin nationalpark i Stockholms skärgård, vars syfte är att skydda och bevara ett område med rikt växt- och djurliv, utan att därför stänga av den för rekreation och turism. Parken ska därmed bidra till att utveckla ekoturism och en hållbar besöksnäring. Nationalparken ska ses i ett perspektiv där lokalbefolkningen själva aktivt medverkar kring utformning av gränser, bestämmelser och ges en roll i den framtida förvaltningen av nationalparken.

Skärgårdsstiftelsens uppdrag är att bevara skärgårdens naturvärden och egenart. Stiftelsens verksamhet ska beakta den bofasta befolkningens behov samt att göra skärgården tillgänglig för en bred allmänhet. För sin verksamhet är Skärgårdsstiftelsen till största delen beroende av gåvor och bidrag från enskilda och företag.

Landstinget ska bidra till att finansiera stiftelsens verksamheter, som innebär ett ansvar för både byggnader, mark- och vattenområden. Det handlar om jordbruk, vandrarhem, gästhamnar och vårdshus. Det finns ett uppdämt renoveringsbehov och ett stort behov av att klara dricksvattenförsörjning och hållbara avloppslösningar. Dessutom riskerar många öar i skärgården att växa igen på grund av minskat bete.

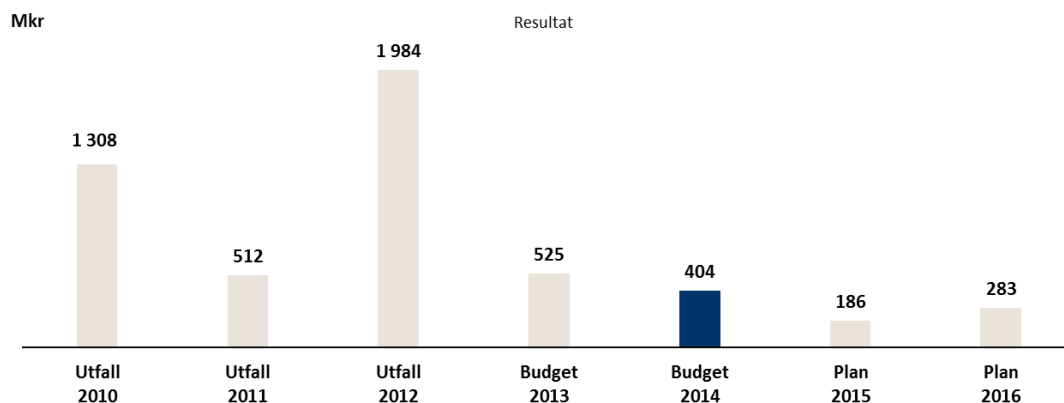

Tabellverk Budget 2014 Stockholms läns landsting

Miljöpartiet
16 maj 2013

Resultatdiagram

Resultaträkning

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Ändring B14/P13	Plan 2015	Plan 2016
Verksamhetens intäkter	14 677	15 838	17 630	17 224	17 329	17 425	0,6%	17 895	18 103
Skatteintäkter	55 085	57 965	59 493	61 862	61 964	64 975	4,9%	67 519	70 766
Summa intäkter	69 762	73 803	77 123	79 086	79 293	82 400	3,9%	85 414	88 869
Personalkostnader	-22 513	-24 103	-24 831	-26 055	-25 994	-27 273	4,9%	-27 341	-28 160
Köpt hälso- och sjukvård, tandvård	-13 566	-14 183	-14 841	-15 512	-15 596	-16 270	4,3%	-16 668	-17 136
Köpt trafik	-10 686	-11 209	-11 604	-12 294	-12 168	-12 453	2,3%	-13 357	-13 864
Övriga kostnader	-17 921	-18 559	-18 802	-19 630	-19 785	-20 637	4,3%	-21 660	-22 442
Summa verksamhetens kostnader	-64 686	-68 054	-70 077	-73 491	-73 543	-76 633	4,2%	-79 027	-81 602
Resultat före avskrivningar	5 075	5 748	7 046	5 595	5 751	5 767		6 387	7 267
Avskrivningar	-2 955	-3 096	-3 408	-3 497	-3 614	-3 876	7,2%	-4 358	-4 537
Rörelseresultat	2 120	2 653	3 638	2 098	2 136	1 890		2 029	2 730
Finansnetto*	-811	-2 141	-1 654	-1 573	-2 384	-1 486		-1 843	-2 448
Resultat	1 308	512	1 984	525	-248	404		186	283

* Prognosen är justerad för nettoeffekt RIPS/AFA, 1 000 miljoner kronor

Förkortad balansräkning

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Prognos 2013	Budget 2014
Anläggningstillgångar	52 432	59 455	65 285	74 273	87 323
Omsättningstillgångar	7 423	9 149	12 459	8 943	8 661
Summa tillgångar	59 855	68 604	77 744	83 216	95 984
Eget kapital	3 427	3 939	5 923	5 675	6 079
Avsättningar	15 967	17 493	18 932	20 242	21 148
Skulder	40 461	47 172	52 889	57 299	68 757
Summa skulder och eget kapital	59 855	68 604	77 744	83 216	95 984

Balansräkning 2010-2016

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
Mark, byggnader, tekn.anl.	37 160	38 042	40 515	34 446	53 238	50 542	68 242
Maskiner och inventarier	5 397	5 744	6 288	16 723	7 153	16 202	15 873
Övrigt	9 875	15 669	18 481	23 104	26 933	34 431	31 114
Summa anläggningstillgångar	52 432	59 455	65 285	74 273	87 323	101 174	115 229
Summa omsättningstillgångar	7 423	9 149	12 459	8 943	8 661	8 502	8 631
Summa tillgångar	59 855	68 604	77 744	83 216	95 984	109 675	123 861
Ingående eget kapital	2 121	3 427	3 939	5 923	5 675	6 079	6 265
Årets resultat*	1 306	512	1 984	-248	404	186	283
Summa eget kapital	3 427	3 939	5 923	5 675	6 079	6 265	6 548
Summa avsättningar	15 967	17 493	18 932	20 242	21 148	22 277	23 676
Långfristiga skulder	24 142	32 796	36 577	38 674	48 817	60 535	73 501
Kortfristiga skulder	16 319	14 376	16 312	18 625	19 940	20 598	20 137
Summa skulder	40 461	47 172	52 889	57 299	68 757	81 133	93 637
Summa eget kapital och skulder	59 855	68 604	77 744	83 216	95 984	109 675	123 861

* Prognosen är justerad för nettoeffekt RIPS/AFA, 1 000 miljoner kronor

Kassaflödesanalys SLL-koncernen 2012-2016

Mkr	Utfall 2012	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
Årets resultat *	1 984	-248	404	186	283
Avskrivningar	3 408	3 614	3 826	4 308	4 344
Avsättningar, reavinster, övrigt	1 296	1 363	1 137	1 312	1 631
Kassaflöde före förändring av rörelsekapital	6 688	4 729	5 367	5 806	6 258
Förändring av rörelsekapital	1 705	0	0	0	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	8 393	4 729	5 367	5 806	6 258
Investeringar **	-8 340	-11 416	-15 393	-16 688	-17 110
Försäljningar, övrigt	216	0	0	0	0
Kassaflöde efter investeringar	269	-6 687	-10 025	-10 882	-10 853
Nettoökning av långfristiga skulder	3 781	1 264	9 912	11 538	12 731
Summa förändring av likvida medel	4 050	-5 423	-114	656	1 879

* Prognosen är justerad för nettoeffekt RIPS/AFA, 1 000 miljoner kronor

** NKS-investering som inte påverkar kassaflödet har exkluderats.

Resultaträkning Landstinget 2012-2016

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Ändring B14/P13	Plan 2015	Plan 2016
Verksamhetens intäkter	6 148	6 705	7 390	6 768	8 356	8 031	-3,9%	8 156	8 156
Skatteintäkter	55 085	57 965	59 493	61 862	61 964	64 975	4,9%	67 519	70 766
Summa intäkter	61 233	64 669	66 884	68 630	70 320	73 006	3,8%	75 675	78 922
Personalkostnader	-15 718	-17 048	-17 336	-18 504	-18 748	-19 715	5,2%	-19 610	-20 227
Köpt hälso- och sjukvård, tandvård	-20 607	-21 419	-22 588	-23 486	-23 557	-24 234	2,9%	-24 816	-25 483
Köpt trafik	-894	-951	-917	-965	-966	-991	2,6%	-1 018	-1 044
Övriga kostnader	-21 101	-22 000	-22 230	-23 132	-23 520	-24 951	6,1%	-27 040	-28 451
Summa verksamhetens kostnader	-58 321	-61 417	-63 071	-66 087	-66 791	-69 892	4,6%	-72 485	-75 205
Resultat före avskrivningar	2 912	3 252	3 813	2 543	3 529	3 114		3 190	3 717
Avskrivningar	-1 103	-1 128	-1 217	-1 330	-1 328	-1 405	5,8%	-1 377	-1 541
Rörelseresultat	1 810	2 124	2 596	1 213	2 201	1 710		1 813	2 176
Finansnetto*	-331	-1 490	-414	-703	-1 698	-638		-560	-893
Resultat	1 478	634	2 182	510	503	1 072		1 252	1 283

* Prognosen är justerad för nettoeffekt RIPS/AFA, 1 000 miljoner kronor

Förkortad Investeringstabell

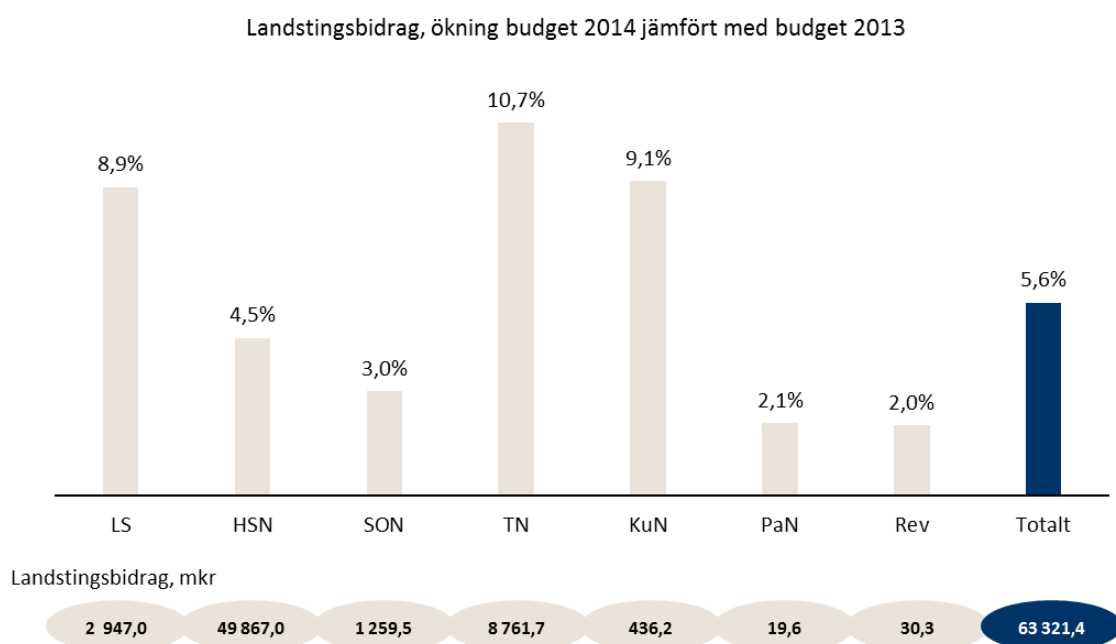
Mkr	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018
Trafik inkl. Citybanan	4 645	9 118	9 452	9 095	9 668	8 027	6 866
Vård inkl. NKS	4 670	6 692	7 332	9 041	8 866	6 489	3 496
Annan verksamhet	75	167	140	83	108	89	81
TOTALT	9 389	15 977	16 924	18 219	18 642	14 605	10 443

Investeringsplan 2014-2018, direktiv 2019

Mkr	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018	Direktiv 2019
Trafik								
Trafiknämnden totalt	4 327,5	8 690,9	8 974,8	8 705,7	9 264,9	7 555,6	6 866,0	
Citybanan (koncernfinansiering) ¹⁾	317,1	427,0	477,0	389,0	403,0	471,0	0,0	
Trafiken totalt	4 644,6	9 117,9	9 451,8	9 094,7	9 667,9	8 026,6	6 866,0	
Vård								
Landstingsfastigheter	1 349,4	2 684,6	2 535,0	4 135,0	3 540,0	3 000,0	1 980,0	
Hälso- och sjukvårdsnämnden	5,6	1,5	32,0	5,0	5,0	5,0	5,0	
Stockholms läns sjukvårdsområde	104,2	65,6	65,6	65,6	65,6	65,6	65,6	
Karolinska Universitetssjukhuset	369,7	288,0	228,0	188,0	188,0	163,0	163,0	
Södertälje Sjukhus AB	23,8	20,0	35,0	70,0	120,0	120,0	55,0	
Södersjukhuset AB	81,2	182,0	162,0	162,0	167,0	167,0	750,0	
Danderyds Sjukhus AB	78,7	75,0	75,0	75,0	75,0	522,0	75,0	
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	11,8	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	20,0	
Folktandvården Stockholms Län AB	71,7	58,0	58,0	58,0	58,0	58,0	58,0	
Ambulanssjukvården i Storsthlm AB	10,2	15,2	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2	
Stockholm Care AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Nya Karolinska Solna (NKS)	2 563,5	3 290,4	4 119,5	4 260,3	4 625,3	2 366,4	314,3	
varav utrustning		370,6	744,8	979,0	1 572,4	631,3	0,0	
Vården totalt	4 669,8	6 692,3	7 332,3	9 041,1	8 866,1	6 489,2	3 496,1	
Annan verksamhet								
Locum AB	1,6	1,2	4,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Kulturnämnden	0,2	0,6	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	
Landstingsrevisorerna	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	
Patientnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Medicarrier AB	0,5	2,4	4,0	2,4	2,4	2,4	2,4	
AB SLL Internfinans	0,4	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Landstingsstyrelsen	71,8	161,1	131,3	77,5	101,7	83,1	74,8	
Annan verksamhet totalt	74,5	166,7	139,9	83,4	107,7	88,8	80,5	
INVESTERINGSUTRYMME	9 388,9	15 976,9	16 924,0	18 219,2	18 641,6	14 604,6	10 442,6	

1) Medel avser landstingets del i finansieringen av Citybanan enligt genomförandeavtalet (LS 0605-0864).

Landstingsbidrag, ökning budget 2014 vs budget 2013

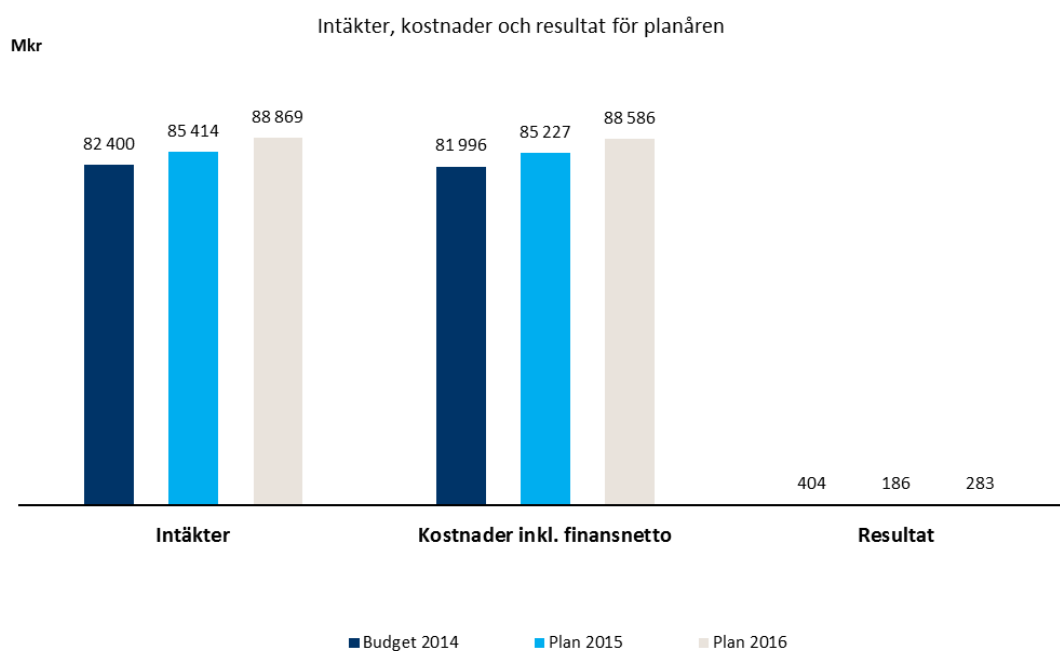

Landstingsbidrag 2010-2016, direktiv 2017

Mkr	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Plan 2015	Plan 2016	Direktiv 2017
Landstingsstyrelsen	2 499,3	2 706,9	2 947,0	8,9%	2 969,0	3 696,0	3 749,7
Hälso- och sjukvårdsnämnden	46 333,2	47 699,8	49 867,0	4,5%	51 347,6	52 786,5	54 264,5
Sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje	1 187,2	1 222,8	1 259,5	3,0%	1 297,2	1 336,2	1 376,3
Trafiknämnden	7 481,9	7 912,7	8 761,7	10,7%	9 406,5	9 598,5	9 790,5
Kulturnämnden	388,1	400,0	436,2	9,1%	448,4	460,2	472,2
Patientnämnden	18,1	19,2	19,6	2,1%	20,1	20,7	21,3
Landstingsrevisorerna	29,1	29,7	30,3	2,0%	30,9	31,5	32,1
Summa landstingsbidrag	57 936,8	59 991,1	63 321,4	5,6%	65 519,7	67 929,6	69 706,5

Intäkter, kostnader, resultat planår

Resultatkrav 2013-2016, direktiv 2017

Mkr	Budget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Direktiv 2017
Landstingsstyrelsen					
Landstingsstyrelsens förvaltning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skadekontot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Koncernfinansiering	141,7	41,6	-176,8	-79,9	-79,9
Nya Karolinska Solna	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Landstingsstyrelsen totalt	141,7	41,6	-176,8	-79,9	-79,9
Hälsa- och sjukvården					
Hälsa- och sjukvårdsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stockholms läns sjukvårdsområde	75,3	75,3	75,3	75,3	75,3
Karolinska Universitetssjukhuset	58,2	30,2	30,2	30,2	30,2
Södersjukhuset AB	0,0	9,4	9,4	9,4	9,4
Danderyds Sjukhus AB	12,0	6,5	6,5	6,5	6,5
TioHundra AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Södertälje Sjukhus AB	5,2	3,3	3,3	3,3	3,3
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	-9,9	1,3	1,3	1,3	1,3
Akutsjukhusen totalt	65,5	50,7	50,7	50,7	50,7
Folk tandvården Stockholms Län AB	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Ambulanssjukvården i Storsthlm AB	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Stockholm Care AB	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
Hälsa- och sjukvården totalt	165,6	150,8	150,8	150,8	150,8
Trafiken					
Trafikförvaltningen inkl Färdtjänsten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
AB Storstockholms Lokaltrafik	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Waxholms Ångfartygs AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trafiken totalt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fastigheter					
Locum AB	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Landstingsfastigheter Stockholm	234,9	234,9	234,9	234,9	234,9
Fastigheter totalt	239,9	239,9	239,9	239,9	239,9
Övriga					0
MediCarrier AB	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Kulturnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Patientnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Landstingsrevisorerna	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Landstingshuset Stockholm AB	-25,7	-31,3	-31,3	-31,3	-31,3
AB SLL Internfinans	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Övriga totalt	-22,4	-28,0	-28,0	-28,0	-28,0
Totalt	525	404	186	283	283

Koncernfinansiering resultaträkning (KcFi)

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
Intäkter	60 356	63 225	65 591	67 857	71 449	5,3%	8,9%	74 048	77 470
Kostnader	-59 718	-63 843	-64 479	-67 715	-71 407	5,5%	10,7%	-74 224	-77 550
Resultat	639	-618	1 112	142	42			-177	-80

Landstingsstyrelsen förvaltning (LSF) resultaträkning inkl NKS

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
Intäkter	3 395	3 226	3 281	3 465	3 694	6,6%	12,6%	3 767	4 495
- varav landstingsbidrag	2 519,5	2 477,9	2 499,3	2 706,9	2 947,0	8,9%	17,9%	2 969,0	3 696,0
Kostnader	-3 538	-3 240	-3 207	-3 465	-3 694	6,6%	15,2%	-3 767	-4 495
Resultat	-143	-14	74	0	0			0	0

HSN resultaträkning

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
SLL-externa intäkter	0	0	1 427	1 379	1 544	12,0%	8,2%	1 571	1 596
SLL-interna intäkter	44 324	46 045	46 755	48 042	50 215	4,5%	7,4%	51 702	53 149
- varav landstingsbidrag	42 740,6	44 323,8	46 333,2	47 699,8	49 867,0	4,5%	7,6%	51 347,6	52 786,5
Summa intäkter	44 324	46 045	48 181	49 421	51 759	4,7%	7,4%	53 273	54 746
Köpt vård	-37 876	-39 175	-41 125	-42 594	-44 401	4,2%	8,0%	-45 498	-46 659
Läkemedelsförmånen	-4 716	-4 794	-4 744	-4 873	-4 997	2,5%	5,3%	-5 121	-5 248
Övriga kostnader inkl. finansnetto	-1 419	-1 580	-1 884	-1 954	-2 361	20,8%	25,3%	-2 654	-2 838
Summa kostnader	-44 010	-45 549	-47 753	-49 421	-51 759	4,7%	8,4%	-53 273	-54 746
Resultat	314	497	429	0	0			0	0

Sjukvårds- och omsorgsnämndens resultaträkning

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
Landstingsbidrag	1 111,5	1 144,0	1 187,0	1 223,0	1 259,5	3,0%	6,1%	1 297,2	1 336,2
Köpt vård	-964	-994	-1 072	-1 059	-1 103	4,1%	2,8%	0	0
Läkemedel	-147	-153	-146	-152	-157	3,3%	7,5%	0	0
Övr intäkter/kostn inkl. finansnetto	1	3	3	-12	0	-100,0%	-100,0%	-1 297	-1 336
<i>Summa kostnader</i>	<i>-1 110</i>	<i>-1 144</i>	<i>-1 215</i>	<i>-1 223</i>	<i>-1 260</i>	3,0%	3,7%	-1 297	-1 336
Resultat	1	0	-28	0	0			0	0

Trafiknämnden resultaträkning

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
Intäkter	15 527	16 431	17 618	18 298	19 252	5,2%	9,3%	20 210	20 546
- varav landstingsbidrag	7 206,7	7 494,8	7 481,9	7 912,7	8 761,7	10,7%	17,1%	9 406,5	9 598,5
Kostnader	-15 988	-16 679	-17 555	-18 298	-19 252	5,2%	9,7%	-20 210	-20 546
Resultat	-461	-248	64	0	0			0	0

Kulturnämnden resultaträkning

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
Intäkter	389	398	409	414	450	8,8%	10,0%	463	475
- varav landstingsbidrag	371,3	376,3	388,1	400,0	436,2	9,1%	12,4%	448,4	460,2
Kostnader	-389	-398	-409	-414	-450	8,8%	10,1%	-463	-475
Resultat	0	0	0	0	0			0	0

Patientnämnden resultaträkning

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
Intäkter	19	20	20	21	21	1,9%	6,0%	22	22
- varav landstingsbidrag	17,1	18,5	18,1	19,2	19,6	2,1%	8,3%	20,1	20,7
Kostnader	-18	-20	-20	-21	-21	1,9%	7,1%	-22	-22
Resultat	0	0	0	0	0			0	0

Landstingsrevisorerna resultaträkning

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
Intäkter	36	32	32	32	33	2,2%	4,1%	34	34
- varav landstingsbidrag	35,7	32,1	29,1	29,7	30,3	1,9%	4,0%	30,9	31,5
Kostnader	-36	-32	-32	-32	-33	2,2%	4,1%	-34	-34
Resultat	0	0	0	0	0			0	0

Skadekontot resultaträkning

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
Intäkter	12	12	12	12	13	5,6%	10,4%	14	14
Kostnader	-11	-26	-12	-12	-13	5,6%	10,4%	-14	-14
Resultat	0	-14	0	0	0			0	0

Internfinans resultaträkning

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
Intäkter	11	11	12	11	11	-0,9%	-2,1%	11	11
Kostnader	-6	-7	-2	-8	-8	-1,2%	356,0%	-8	-8
Resultat	5	4	10	3	3			3	3

Locum resultaträkning

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
Intäkter	237	246	240	265	280	5,7%	16,4%	284	288
Kostnader	-225	-230	-266	-260	-275	5,8%	3,5%	-279	-283
Resultat	12	16	-25	5	5			5	5

LFS resultaträkning

Mkr	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Ändring 14/13	Ändring 14/12	Plan 2015	Plan 2016
Intäkter	2 626	2 938	2 795	2 757	2 758	0,0%	-1,3%	2 738	2 685
Kostnader	-2 240	-2 294	-2 367	-2 522	-2 523	0,0%	6,6%	-2 503	-2 450
Resultat	386	644	428	235	235			235	235

Skatteintäktsstabeller

Tabell 1. SLL:s samlade skatteintäkter, jämförelser med tidigare prognoser, mkr				
	2013	2014	2015	2016
Prognos 2 2013 (2013-05-03)	61 918	63 983	66 479	69 666
Prognos 1 2013 (2013-02-25)	61 964	64 098	66 718	69 992
Budget 2013	61 862	64 259	67 230	
Differens prognos 2 - prognos 1	-46	-115	-240	-325
Differens prognos 2 - Budget 2013	56	-276	-752	
<i>Källa SLL</i>				

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser för riket, procentuell förändring från föregående år						
	2012	2013	2014	2015	2016	2012-2016
SKL, apr 2013	4,1	3,4	3,2	4,0	4,7	21,0
VÅP, apr 2013	3,7	4,0	2,8	4,3	5,1	21,5
ESV, mar 2013	4,3	3,4	3,1	4,2	4,7	21,3
SKL, feb 2013	4,1	3,3	3,3	4,1	4,7	21,1
<i>Källa SKL, regeringen och ESV</i>						

Tabell 3. SLL:s samlade skatteintäkter, prognos 2, mkr				
	2013	2014	2015	2016
Skatteintäkter	57 711	59 986	62 943	66 536
Generella statsbidrag	4 728	4 803	4 897	4 992
Kommunalekonomisk utjämning	-521	-806	-1 361	-1 862
Summa samlade skatteintäkter	61 918	63 983	66 479	69 666
Förändring från föreg år, mkr	2 424	2 065	2 495	3 188
Förändring från föreg år, procent	4,1	3,3	3,9	4,8
<i>Källa SKL</i>				

Tabell 4. Skatteintäkter, prognos 2, mkr				
	2013	2014	2015	2016
Preliminära skatteintäkter	57 913	59 986	62 943	66 536
Prognos avräkningslikvid 2013	-285	0	0	0
Justeringspost 2012	83	0	0	0
Summa skatteintäkter	57 711	59 986	62 943	66 536
<i>Källa SKL</i>				

Tabell 5. Generella statsbidrag, prognos 2, mkr				
	2013	2014	2015	2016
Bidrag för läkemedelsförmånen	4 562	4 676	4 769	4 865
Minskad sjukfrånvaro: villkorad del	122	84	84	84
Minskad sjukfrånvaro: rörlig del	44	44	44	44
<i>Summa generella statsbidrag</i>	4 728	4 803	4 897	4 992
<i>Källa SKL, SLL</i>				

Tabell 6. Kommunalekonomisk utjämning, prognos 2, mkr				
	2013	2014	2015	2016
Kostnadsutjämningsbidrag	497	518	356	373
Inkomstutjämningsavgift	-516	-672	-817	-1 032
Regleringsavgift	-501	-652	-899	-1 203
<i>Kommunalekonomisk utjämning</i>	-521	-806	-1 361	-1 862
<i>Källa SKL</i>				

Tabell 7. Effekt på de samlade skatteintäkterna vid förändring av en variabel, allt annat lika. Beräknat mot skatteintäktsprognos 2, mkr				
	2013	2014	2015	2016
<i>Vid en förändring av skatteunderlaget med 1 procentenhet</i>				
Skatteunderlag länet 2012	0	121	126	135
Skatteunderlag riket 2012	856	447	468	493
Uppräkningsfaktor riket 2013	442	574	472	498
Uppräkningsfaktor riket 2014	0	575	601	498
<i>Vid en förändring av befolkningsutvecklingen med 1 procentenhet</i>				
Invånarantal länet, 1 nov 2013	0	816	475	498
Invånarantal riket, 1 nov 2013	0	-458	-479	-505
<i>Vid en förändring av skattesatsen med 0,1 procentenhet *</i>				
Skattesats 2014	0	496	0	0
Skattesats 2015	0	0	520	0
Skattesats 2016	0	0	0	550

* En förändring av skattesatsen med 0,1 procentenhet motsvarar 10 öre per skattekrona

Investeringsplan 2014-2018

Mkr	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018	Direktiv 2019
Trafik								
Trafiknämnden totalt	4 327,5	8 690,9	8 974,8	8 705,7	9 264,9	7 555,6	6 866,0	
Citybanan (koncernfinansiering) ¹⁾	317,1	427,0	477,0	389,0	403,0	471,0	0,0	
Trafiken totalt	4 644,6	9 117,9	9 451,8	9 094,7	9 667,9	8 026,6	6 866,0	
Vård								
Landstingsfastigheter	1 349,4	2 684,6	2 535,0	4 135,0	3 540,0	3 000,0	1 980,0	
Hälso- och sjukvårdsnämnden	5,6	1,5	32,0	5,0	5,0	5,0	5,0	
Stockholms läns sjukvårdsområde	104,2	65,6	65,6	65,6	65,6	65,6	65,6	
Karolinska Universitetssjukhuset	369,7	288,0	228,0	188,0	188,0	163,0	163,0	
Södertälje Sjukhus AB	23,8	20,0	35,0	70,0	120,0	120,0	55,0	
Södersjukhuset AB	81,2	182,0	162,0	162,0	167,0	167,0	750,0	
Danderyds Sjukhus AB	78,7	75,0	75,0	75,0	75,0	522,0	75,0	
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	11,8	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	20,0	
Folktandvården Stockholms Län AB	71,7	58,0	58,0	58,0	58,0	58,0	58,0	
Ambulanssjukvården i Storsthlm AB	10,2	15,2	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2	
Stockholm Care AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Nya Karolinska Solna (NKS)	2 563,5	3 290,4	4 119,5	4 260,3	4 625,3	2 366,4	314,3	
varav utrustning		370,6	744,8	979,0	1 572,4	631,3	0,0	
Vården totalt	4 669,8	6 692,3	7 332,3	9 041,1	8 866,1	6 489,2	3 496,1	
Annan verksamhet								
Locum AB	1,6	1,2	4,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Kulturnämnden	0,2	0,6	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	
Landstingsrevisorerna	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	
Patientnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Medicarrier AB	0,5	2,4	4,0	2,4	2,4	2,4	2,4	
AB SLL Internfinans	0,4	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Landstingsstyrelsen	71,8	161,1	131,3	77,5	101,7	83,1	74,8	
Annan verksamhet totalt	74,5	166,7	139,9	83,4	107,7	88,8	80,5	
INVESTERINGSUTRYMME	9 388,9	15 976,9	16 924,0	18 219,2	18 641,6	14 604,6	10 442,6	

1) Medel avser landstingets del i finansieringen av Citybanan enligt genomförandeavtalet (LS 0605-0864).

Förkortad investeringstabell

Mkr	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018
Trafik inkl. Citybanan	4 645	9 118	9 452	9 095	9 668	8 027	6 866
Vård inkl. NKS	4 670	6 692	7 332	9 041	8 866	6 489	3 496
Annan verksamhet	75	167	140	83	108	89	81
TOTALT	9 389	15 977	16 924	18 219	18 642	14 605	10 443

42.1.1 Investeringsplan 2014-2018 Trafikinvesteringar

Mkr	Status	Total utgift			Investeringsutgifter					
		Beräknad total utgift enligt plan 2013-2017	Beräknad total utgift enligt plan 2014-2018	Ackumulerad förbrukning tom 2012-12-31	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017

1 Kollektivtrafiken på land

1.1 Objekt tidigare beslutade av landstingsfullmäktige

1.1.1 Strategiska investeringar											
Program Röda linjens uppgradering	pågår	12 706,0	12 720,8	488,6	2 017,0	1 792,7	1 262,1	1 200,6	966,1	1 380,6	1 390,1
Program Spårdepåer	pågår	1 021,0	1 557,0	169,5	533,0	400,0	322,0	67,5			31,0
Program Mötesplats SL	pågår	226,3	224,8	104,7	75,0	79,7	39,5	1,0			
Tunnelbana till Nacka	förstudie	50,0	48,4	2,9	25,0	45,5					
Förstudie Hagastaden	förstudie	9,0	5,7	5,5	2,0	0,2					
Pendeltåg											
Program Citybanan	pågår	117,0	97,4	12,7	11,0	8,8	9,7	26,3	20,3	19,5	
Program Pendeltåg	pågår	12 106,0	12 174,1	6 852,6	571,0	918,0	882,6	390,5	1 603,5	1 219,8	216,1
Program Pendeltåg - Vega pendeltågsstation			96,0				96,0				
Lokalbanor och spårvägar											
Program Roslagsbanans utbyggnad	pågår	8 455,0	9 212,3	818,6	624,0	496,8	1 854,3	2 123,9	2 017,0	1 571,8	1 353,0
Program Tvärbana Norr Solnagrenen	pågår	5 674,0	5 596,3	3 249,9	1 407,0	1 271,0	931,4	144,0			
Program Spårväg City	pågår	4 300,0	4 416,1	324,8	1 031,0	517,6	1 207,3	719,7	892,8	554,9	199,0
Kistagrenen	bereds	7 100	5 301,0	64	40	12	90	51,5	1184,5	1184,5	1184,5
Spårväg Syd förstudie	pågår		45,2	5,2		20					
Roslagsbanan till Arlanda			3,6	3,6							
Tvärbana förlängning till Sickla station			450,0				10	440			
Trafikslagsgemensamt											
Program SL Access	pågår	662,0	662,0	637,2	10,0	14,8	10,0				
Summa strategiska investeringar					6 346,0	5 577,1	6 714,8	5 165,0	6 684,2	5 931,1	4 373,7

1.1.2 Ersättningsinvesteringar											
Tunnelbana											
Hässelbygrenen	bereds	1623	1 792,8	16,8	18	11	41	10			226
Buss											
Program bussdepåer	pågår	3 520,0	4 044,0	613,0	568,0	432,0	647,4	1 082,5	697,9	181,2	190,0
Trafikslagsgemensamt											
Program IT med säkerhetsaspekt		300,6	330,9	110,3	88,0	97,5	123,0				
Summa ersättningsinvesteringar					674,0	540,5	811,4	1 092,5	697,9	181,2	416,0

Summa beslutade objekt					7 020,0	6 117,6	7 526,2	6 257,5	7 382,1	6 112,3	4 789,7

Justering						-1 234,0	-368,0	-497,0	-818,0	-979,0	-857,0

1.2 Ospecificerade investeringsobjekt

Strategiska investeringar					296,8	504,2	266,1	192,7	185,6	209,4	184,3
Ersättningsinvesteringar					983,0	1 403,7	1 342,8	1 059,1	1 001,6	941,4	868,6
Erfarenhetsmässig justering						-872,0	-899,0	-805,6	-620,7	-227,8	-224,2

1.3 Nya objekt

42.1.1 Investeringsplan 2014-2018 Trafikinvesteringar

Mkr	Status	Total utgift			Investeringsutgifter						
		Beräknad total utgift enligt plan 2013-2017	Beräknad total utgift enligt plan 2014-2018	Akkumulerad förbrukning tom 2012-12-31	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018
Utredningsbeslut											
Tunnelbana C20 - uppgradering	beslut					4,0					
Handen Bussterminal	beslut			0,3		0,5	1,0				
Ersättningsbussdepå till Handen, Dalarökorset	beslut					0,1	0,1	0,1			
Ersättningsbussdepå i Åkersberga	beslut					0,1	0,1	0,1	0,2		
Ersättningsbussdepå flera depåer Nacka	beslut					0,1	0,1	0,1			
Ersättningsdepå Märsta	beslut					0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	
Ersättningsdepå till Råstadeån	beslut							0,1	0,1	0,1	0,1
Komplettering Innerstadsdepå	beslut							0,1	0,1	0,1	0,2
Förstudie Spårväg Syd Etapp 2 /BRT -lösning			50,0				25,0	25,0			
Förstudie förlängning Tvärban Norr från Helenelund			25,0				15,0	10,0			
Utredning, planering, projektering ytterligare spår-satsningar: Mälarsnittet, Nordostsektorn, tvärförbindelser			175,0				15,0	40,0	40,0	40,0	40,0
Förstudie Realtidsinformation	beslut						10,0				
Förstudie Biljett- och betalsystem BO	beslut						10,0				
Utredning/Förstudie trådlös uppkoppling SL			3,0				3,0				
Inriktningsbeslut											
Tunnelbana till Nacka	ej beslut, uppdrag						50,0	50,0	50,0		
Automatbana Odenplan - Karolinska (Hagastaden)			3 000,0					750,0	750,0	750,0	750,0
Spårväg Syd	beslut		3 000,0				500,0	1 000,0	1 000,0	500,0	
Spårväg Syd etapp 2			5 000,0								1 000,0
Genomförandebeslut											
Ersättningsinvesteringar höga spärrar			150,0				50	100			
Fler toaletter SL			3,0				3,0				
Utökat antal biljettautomater			40,0				20,0	20,0			
Program Slussen	ej beslut, uppdrag	2 062,5	4 181,4	5,2	65,8	58,2	112,0	220,0	190,0	155,0	255,0
Fordonsdator ("Buss-PC")	ej beslut, uppdrag		301,5			1,5	150,0	150,0			
Summa nya objekt					65,8	64,4	964,2	2 365,3	2 030,4	1 445,2	2 045,3
1. Summa investeringsutgifter					8 365,6	5 983,9	8 832,3	8 571,9	9 161,0	7 501,5	6 806,7
2 Kollektivtrafiken till sjöss											
2.1 Ospecificerade investeringsobjekt											
					70,0	77,0	91,0	107,0	88,0	38,0	43,0
2.2 Specifierade investeringsobjekt											
Utökad service vid replipunkter och större bryggor i form ökat antal väderskydd, toaletter m.m			65,0				20,0	15,0	10,0	10,0	10,0
2. Summa investeringsutgifter					70,0	77,0	111,0	122,0	98,0	48,0	53,0
3 Färdtjänstmyndigheten											
3.1 Ospecificerade investeringsobjekt											
						9,1	8,5	11,8	5,9	6,1	6,3
3. Summa investeringsutgifter						9,1	8,5	11,8	5,9	6,1	6,3

42.1.1 Investeringsplan 2014-2018 Trafikinvesteringar

		Total utgift			Investeringsutgifter						
Mkr	Status	Beräknad total utgift enligt plan 2013-2017	Beräknad total utgift enligt plan 2014-2018	Akkumulerad förbrukning tom 2012-12-31	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018
Nya objekt											
Inriktningsbeslut											
Färdtjänstsystem		ej beslut, uppdrag	23				23,0				
TRAFIKNÄMNDEN TOTALT											
					8 435,6	6 070,0	8 974,8	8 705,7	9 264,9	7 555,6	6 866,0

42.1.2 Investeringsplan 2014-2018 Vårdinvesteringar

Mkr

1.1 Byggnadsinvesteringar i Landstingsfastigheter Stockholm

1.1.1. Objekt tidigare beslutade av landstingsfullmäktige

Status	Total utgift			Investeringsutgifter						
	Beräknad total utgift enligt plan 2013-2017	Beräknad total utgift enl. plan 2014-2018	Ackumulerad förbrukning tom 2012-12-31	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018
1.1.1 Strategiska investeringar										
St Görans sjh - by 40-Om- och nyb Akuten	Pågår	295,0	295,0	76,6	80,0	98,4	70,0	50,0		
Löwenströmska sj 00301 Teknisk upprustning av by 01	Pågår	554,7	554,0	58,8	122,0	121,2	174,0	100,0	100,0	
1.1.2 Ersättningsinvesteringar										
Söderssjukhuset										
SÖS Uppdatering av brandskyddet	Pågår	112,0	112,0	0,2	10,0	14,8	20,0	33,0	29,0	15,0
SÖS-Ny kraftförsörjning	Pågår	150,1	150,0	2,4	40,0	7,2	64,4	76,0		
SÖS Modernisering vårdavdelningar	Pågår	191,0	215,0		25,0	25,0	25,0	50,0	50,0	40,0
SÖS - By 25 - Ombyggnation till vårdavdelningar	Pågår	133,4	133,0	7,6	64,0	101,4	24,0			25,0
Summa Södersjukhuset		586,5	610,0	10,2	139,0	148,4	133,4	159,0	79,0	55,0
Huddinge sjukhusområde										
HS-utbyte av styrsystem för klimantanläggning	Pågår	113,3	111,0	75,7	20,3	12,3	13,0	9,0	1,0	
HS-utbyggnad av brandlarm	Pågår	150,0	113,4	19,9	20,0	16,5	35,0	27,0	15,0	
HS-rivn bef garage och uppförande av nytt garage	Pågår	286,1	286,2	63,1	130,0	127,9	95,2			
HS - Anpassning 2 avd/år	Pågår	360,0	280,0	46,6	35,0		35,0	70,0	70,0	70,0
HS-omdaning av entrétorg	Pågår	200,0	207,5	8,0	25,0	9,5	60,0	70,0	60,0	
HS-ombyggnad mottagning, 2 per år	Pågår	164,0	164,0		10,0	5,0	30,0	30,0	30,0	30,0
Summa Huddinge sjukhusområde		1 273,4	1 162,1	213,3	240,3	171,2	268,2	206,0	176,0	100,0
Södertälje sjukhus										
Ny- och ombyggnation av Södertälje Sjukhus	Program klart		1 200,0	15,7	10,0	34,3	200,0	350,0	250,0	200,0
Tillagningskök			20,0				10,0	10,0		
Summa Södertälje sjukhus			1 220,0	15,7	10,0	34,3	210,0	360,0	250,0	200,0
Övriga										
Nya Eastmaninstitutet	Pågår		120,0	2,5	5,0	15,0	49,5	53,0		
Summa Övriga			120,0	2,5	5,0	15,0	49,5	53,0		
1.1.3 Ospecificerade objekt < 100 mkr				757,6	870,7	602,9	407,6	177,1	98,0	28,5
varav strategiska investeringar					157,6	94,7	14,6			
varav ersättningsinvesteringar					713,1	508,2	393,0	177,1	98,0	28,5
Summa beslutade objekt				1 353,9	1 459,2	1 508,0	1 335,6	782,1	453,0	268,5

42.1.2 Investeringsplan 2014-2018 Vårdinvesteringar

Mkr

1.2 Nya objekt

	Status	Total utgift			Investeringsutgifter						
		Beräknad total utgift enligt plan 2013-2017	Beräknad total utgift enl. plan 2014-2018	Ackumulerad förbrukning tom 2012-12-31	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018
1.2.1 Utredningsbeslut											
<i>Karolinska Universitetssjukhuset</i>											
HS Ny- och ombyggnad av akutmottagning	Nytt		190,0		2,0	1,0	10,0	90,0	89,0		
<i>Landstingsfastigheter Stockholm</i>											
SÖS teknisk upprustning vårdflyglar	Nytt		885,0				5,0	110,0	110,0	110,0	110,0
DS teknisk upprustning by 22	Nytt		120,0			1,6	1,5	5,0	12,0	20,0	20,0
<i>Danderyds sjukhus</i>											
DS Ombyggnad till vårdavdelningar - etapp 2	Nytt		500,0								
<i>SLSO</i>											
Allmänpsykiatri enkelrum, DS	Nytt		105,0						50,0	55,0	
Allmänpsykiatri enkelrum, HS	Nytt		140,0				10,0	65,0	65,0		
1.2.2 Inriktningsbeslut											
<i>HSF</i>											
Dalen - vårdavdelningar, operation, entré	Förstudie		704,0		30,0	7,0	40,0	280,0	350,0	27,0	
Dalen - tillagningskök			20,0				20,0				
Sabbatsberg - vårdavdelningar, operation, entré	Förstudie		882,0		40,0	9,0	86,0	340,0	430,0	17,0	
Sabbatsberg - tillagningskök			20,0				20,0				
Sollentuna - vårdavdelningar, operation, entré	Förstudie		618,0		30,0	8,0	60,0	250,0	280,0	20,0	
Sollentuna - tillagningskök			20,0				20,0				
Bromma - vårdavdelningar	Förstudie		287,0		5,0	2,0	20,0	23,0	55,0	100,0	87,0
Bromma - tillagningskök	Förstudie		20,0						20,0		
Nacka - vårdavdelningar	Förstudie		349,0		2,0	5,0	60,0	100,0	100,0	84,0	
Nacka - tillagningskök	Förstudie		20,0						20,0		
Jakobsberg - vårdavdelningar	Förstudie		125,0		3,0	2,0	30,0	93,0			
Jakobsberg - tillagningskök	Förstudie		20,0				20,0				
<i>S:t Görans sjukhus</i>											
St Göran vårdavdelningar och behandling	Förstudie		1 070,0		5,0	14,0	50,0	50,0	97,0	150,0	150,0
<i>Danderyds sjukhus</i>											
DS Ny behandlingsbyggnad	Förstudie		1 366,0		20,0	60,0	160,0	350,0	350,0	300,0	146,0
DS Ombyggnad till vårdavdelningar	Förstudie		581,0		35,0	1,0	28,4	58,4	58,4	47,6	48,4
Uppgradering av äldre tillagningskök till moderna standard			20,0				20,0				
<i>Södersjukhuset</i>											
SÖS Ny byggnad västläge - behandlingsbyggnad	Förstudie		1 622,0		50,0	40,0	150,0	350,0	380,0	370,0	332,0

42.1.2 Investeringsplan 2014-2018 Vårdinvesteringar

	Status	Total utgift			Investeringsutgifter						
		Beräknad total utgift enligt plan 2013-2017	Beräknad total utgift enl. plan 2014-2018	Ackumulerad förbrukning tom 2012-12-31	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018
Mkr											
SÖS Ny byggnad västläge - vårdbyggnad	Förstudie		700,0		50,0	21,0	40,0	40,0	140,0	125,0	125,0
SÖS Ombyggnad av befintliga vårdavdelningar	Förstudie		1 097,0			5,0	12,0	135,0	135,0	135,0	135,0
<i>Karolinska Universitetssjukhuset</i>											
Ombyggnation av Röntgenkliniken, Huddinge	Förstudie		200,0		10,0	1,0	10,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Tillagningskök, Huddinge			50,0				25,0	25,0			
<i>Landstingsfastigheter Stockholm</i>											
SÖS teknisk upprustning by 35	Förstudie		300,0			1,0	20,0	150,0	129,0		
HS teknisk upprustning operation	Förstudie		322,0			6,0	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0

42.1.2 Investeringsplan 2014-2018 Vårdinvesteringar

Mkr	Status	Total utgift			Investeringsutgifter						
		Beräknad total utgift enligt plan 2013-2017	Beräknad total utgift enl. plan 2014-2018	Ackumulerad förbrukning tom 2012-12-31	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018
1.2.4 Ospecificerade objekt < 100 mkr							992,6	1330,4	777,0	404,6	260,5
Varav Karolinska							200,0	200,0	175,0	150,0	150,0
Varav Danderyds sjukhus							51,0	38,0	18,0	9,0	9,0
Varav SÖS							80,0	17,0	7,0	7,0	4,0
Varav S:t Erik							5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Varav SLSO							105,0	215,0	120,0		
Varav Södertälje sjukhus							45,0	75,0	15,0	15,0	
Varav LFS							506,6	780,4	437,0	218,6	92,5
Summa LFS nya objekt							1 950,5	3 909,8	3 712,4	2 030,2	1 478,9
Total justeringspost							-923,5	-1 110,4	-954,5	516,8	232,7
Summa nya objekt							1 027,0	2 799,4	2 757,9	2 547,0	1 711,6
SUMMA BYGGNADSinVESTERINGAR							2 535,0	4 135,0	3 540,0	3 000,0	1 980,0

1.3 LSF-NKS Bygg

1.3.1 Objekt tidigare beslutade av landstingsfullmäktige											
NKS relaterade byggutgifter	Pågå	1 354,4	1 191,3	538,0	203,0	268,0	72,0	108,0	125,0	80,0	0,3
Pågående nybyggnation - OPS	Pågå	18 693,0	18 673,2	6 172,1	2 638,0	2 769,2	3 062,7	2 903,8	2 552,3	1 213,1	
Tilläggsavtal mot projektbolaget	Pågå		364,9		70,0	226,9	98,0	29,0	11,0		
1.3.2 Utredningsbeslut											
Behålla ALB			128,0				8,0	7,0	44,0	43,0	26,0
Påbyggnad strålhuset 80 vpl	Förstudie		603,0			20,0	93,0	109,0	180,0	159,0	42,0
1.3.3 Inriktningsbeslut											
Thorax/lab	Förstudie	1 004,3	797,7	1,7	9,0	4,0	41,0	124,5	140,5	240,0	246,0
SUMMA LSF-NKS Bygg							3 374,7	3 281,3	3 052,8	1 735,1	314,3

42.1.2 Investeringsplan 2014-2018 Vårdinvesteringar

Mkr

2. Ombyggnader i externt förhyrda lokaler

2.1 Folkandvården Stockholms Län AB

Ospecificerade objekt < 100 mkr					20,0	20,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Summa förslag Folkandvården					20,0	20,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0

2.3 Stockholms läns sjukvårdsområde

Ospecificerade objekt < 100 mkr					15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Summa förslag SLSO					15,0		15,0	15,0	15,0	15,0	15,0

2.3 Ambulanssjukvården i Storsthlm AB

Ospecificerade objekt < 100 mkr					0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Summa förslag AISAB							0,4	0,4	0,4	0,4	0,4

SUMMA INVESTERINGAR I EXTERNT FÖRHYRDA LOKALER							30,4	30,4	30,4	30,4	30,4

3. Maskiner, inventarier och IT

3.1 Hälso- o sjukvårdsnämnden

Ospecificerade objekt < 100 mkr							32,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Summa HSN							32,0	5,0	5,0	5,0	5,0

3.2 Stockholmsläns sjukvårdsområde

Ospecificerade objekt < 100 mkr					50,6	50,6	50,6	50,6	50,6	50,6	50,6
Inventarier till tillagningskök Dalen, Sabbatsberg, Jakobsberg, Sollentuna			80,0				20,0	20,0	20,0	20,0	
Summa SLSO					50,6		70,6	50,6	50,6	50,6	50,6

3.3 Karolinska Universitetssjukhuset

Ospecificerade objekt < 100 mkr							228,0	188,0	188,0	163,0	163,0
Summa Karolinska							228,0	188,0	188,0	163,0	163,0

3.4 Södertälje sjukhus AB

Utrustning till Ny- och ombyggnation Södertälje sjukhus							15,0	50,0	100,0	100,0	35,0
Ospecificerade objekt < 100 mkr					20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Summa STS AB					20,0	20,0	35,0	70,0	120,0	120,0	55,0

3.5 Södersjukhuset AB

Utrustning till Ny- och ombyggnation Södersjukhuset											719,0
Ospecificerade objekt < 100 mkr					182,0	150,0	162,0	162,0	167,0	167,0	31,0
Summa SÖS							162,0	162,0	167,0	167,0	750,0

3.6 Danderyds Sjukhus AB

Utrustning till Ny- och ombyggnation Danderyds sjukhus										521,0	

42.1.2 Investeringsplan 2014-2018 Vårdinvesteringar

	Status	Total utgift			Investeringsutgifter						
		Beräknad total utgift enligt plan 2013-2017	Beräknad total utgift enl. plan 2014-2018	Ackumulerad förbrukning tom 2012-12-31	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018
Mkr											
Ospecificerade objekt < 100 mkr					75,0	75,0	75,0	75,0	75,0	1,0	75,0
Summa DSAB					75,0	75,0	75,0	75,0	75,0	522,0	75,0
3.7 S:t Eriks Ögonsjukhus AB											
Ospecificerade objekt < 100 mkr					12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	20,0
Summa S:t Erik					12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	20,0
3.8 Folktandvården Stockholms Län AB											
Ospecificerade objekt < 100 mkr					38,0	38,0	43,0	43,0	43,0	43,0	43,0
Summa Folktandvården					38,0	38,0	43,0	43,0	43,0	43,0	43,0
3.9 Ambulanssjukvården i Storsthlm AB											
Ospecificerade objekt < 100 mkr							9,8	9,8	9,8	9,8	9,8
Summa Ambulanssjukvården							9,8	9,8	9,8	9,8	9,8
Summa maskiner, inventarier och IT							667,4	615,4	670,4	1 092,4	1 171,4

42.1.2 Investeringsplan 2014-2018 Vårdinvesteringar

Mkr

4. Nya Karolinska Solna utrustning

NKS Byggnads- och anläggning											
4.1 Objekt tidigare beslutade av landstingsfullmäktige											
IKT o B&F, tidigare genomförandebeslut	Pågår	1 727,0	1 726,8	56,8	234,0	71,7	453,8	385,8	517,5	241,2	
4.2 Genomförandebeslut											
MT utrustning		1 931,0	1 930,9	1,4	56,6	77,6	208,1	465,4	868,3	310,1	
Inredning		160,0	160,0			2,8	3,1	47,6	106,6		
Ospecifierade objekt < 100 mkr					79,8	179,8	79,8	80,2	80,1	80,0	
Summa LSF-NKS Bygg					370,4		744,8	979,0	1 572,4	631,3	
VÅRDEN TOTALT							7 352,3	9 041,1	8 866,1	6 489,2	3 496,1

Trafiken

AB Storstockholms Lokaltrafik	Helt pris	Övriga
Månadskort/30-dagarskort	740 kr	460 kr
Enkelbiljett	35 kr	20 kr
Avgift SL Accesskort	20 kr	

Waxholms Ångfartygs AB	Helt pris	Övriga
Månadskort/30-dagarskort	740 kr	460 kr
Ö-kort (avgift per kort och år)	500 kr	-
Enkelbiljett	35 kr	20 kr

Färdtjänst	Helt pris	Övriga
Färdtjänstresor med taxi och specialfordon:		
Pris per resa (en resa = 30 km)	70 kr	
Minimiavgift "bil på gatan"	50 kr	
Högekostnadsskydd	740 kr	460 kr

Hälso- och sjukvård

Öppenvård

Barn och ungdom under 18 år

	Avgift
Besök inom primärvård och öppen specialistvård.	0 kr
Telefonrecept	0 kr
Besök för barn på sjukhusens akutmottningar (exempelvis närakuten barn på ABL)	0 kr
Övriga besök på sjukhusens akutmottningar	0 kr
Besök på röntgen samt fysiologi- och neurofysiologilaboratorium på sjukhusens akutmottningar	0 kr

Personer fr.o.m. 18 år - Läkarvårdsbesök

	Avgift
Besök hos läkare på vårdcentral/husläkarmottagning	200 kr
Besök hos läkare på geriatrisk mottagning	200 kr
Besök hos läkare på specialistmottagning (inkl psykiatrisk mottagning)	350 kr
Besök på jourmottagning/närakut	200 kr
Besök på sjukhusens akutmottningar/specialistakut (inkl. lättakuten på Karolinska Huddinge)	400 kr
Besök i dagvård (avgift per dag)	200 kr
Första besök på geriatrisk mottagning med remiss från husläkare.	0 kr
Första besök på specialistmottagning med remiss från vårdcentral/husläkarmottagning/privat specialist som arbetar enligt lagen 1993:1651 om läkarvårdsersättning (gäller endast planerade besök)	150 kr
Besök i särskilda boendeformer för service och omvårdnad av läkare från vårdcentral/husläkarmottagning eller geriatrisk mottagning	0 kr

Personer fr.o.m. 18 år - Sjukvårdande behandling

	Avgift
Avgift för sjukvårdande behandling	100 kr
Gäller även första besöket.	
Besök hos distriktssköterska	100 kr
Besök av distriktssköterska i särskilda boendeformer för service och omvårdnad av distriktssköterska	0 kr

Övriga avgifter

	Avgift
Besök på röntgen, fys- och neurofyslab	200 kr
Besök i hemmet av vårdgivare som utför insatser för patienter som omfattas av hemsjukvård	0 kr
Hembesök av läkare, extra avgift utöver gällande taxa	100 kr
Besök inom barnhälsovård/mödrahälsovård	0 kr
Rådgivning om preventivmedel och abortfrågor	0 kr
Besök vid mottagning för tortyrskadade	0 kr
Receptförskrivning utan besök	0 kr
Telefonkontakt (inkl. förlängning av sjukskrivning och hjälpmedelskort på telefon)	0 kr
Besök i dagsjukvård (exkl. dagkirurgi)	200 kr
Mammografiscreening (riktad hälsokontroll)	0 kr
Besök utan förskrivare på hjälpmedelcentral, till hjälpmedelskonsulent, till tekniker som definieras som hälso- och sjukvårdspersonal och som bedriver hälso- och sjukvård, tas ut motsvarande sjukvårdande behandling	100 kr
Bukaortascreening (riktad hälsokontroll)	0 kr
Gynekologisk screening (riktad hälsokontroll)	0 kr
Påminnelseavgift	50 kr
Expeditionsavgift	30 kr
Stockholms läns landstings påminnelse- och kravavgift följer den vid var tid gällande bestämmelse i förordning (1981:1057) om ersättning för inkassokostnader med mera (Gäller från och med 1 juli 2013)	
Besök hos legitimerad kiropraktor (likställs med sjukvårdande behandling)	100 kr

Sjukresor

Färdsätt	Egenavgift
Taxi, specialfordon (max avgift)	140 kr
Egen bil	50 kr
Tåg/flyg	140 kr
Egen båt	50 kr
Anslutningsresa	50 kr

Slutenvård

	Avgift
Barn och ungdom under 18 år	0 kr
Personer över 18 år	80 kr
Personer under 40 år med hel aktivitetsersättning/sjukersättning. Gäller de 30 första dygnen vid varje vårdtillfälle	40 kr

Högekostnadsskydd

	Avgift
Högekostnadsskydd för sjukresor, per 12-mån period (färdtjänst ingår ej)	1 400 kr
Högekostnadsskydd för tekniska hjälpmedel	2 000 kr
Högekostnadsskydd för sjukvård	1 100 kr

Avgift för uteblivet besök

Avgift för uteblivet besök får tas ut till följd av att patienten uteblir från ett planerat besök och inte lämnar återbud minst fyra timmar före besöket. Som uteblivet besök räknas även om patienten kommer för sent till mottagningen och mer än halva besökstiden hunnit förlöpa.

	Avgift
Läkarbesök, primärvård	200 kr

Läkarbesök, specialist	350 kr
Första besök på specialistmottagning med remiss från vårdcentral/husläkarmottagning/privat specialist i allmänmedicin	150 kr
Sjukvårdande behandling (inkl syncentral)	100 kr
Hörselklinik och hjälpmedelscentral	100 kr
Besök på röntgen, fysiologi- och neurofyslab	200 kr

Undantag: Avgift för uteblivet besök på MVC/BVC (gäller även abort och preventivmedels- rådgivning) uttas inte.

OBS! Tidsgränsen för uteblivet besök gäller ej vårdgivare som har ersättning enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning eller lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik. Vårdgivaren kan själv besluta om tidsgräns.

Avgifter för asylsökande m.fl.

Det finns ett särskilt regelverk som reglerar de avgifter som asylsökande ska betala för besök inom hälso- och sjukvården. Då det saknas ett formellt beslut om detta regelverk, lyfts frågan särskilt i denna budget.

Allmänt

Förordning (1994:362) om vårdavgifter m.m. för vissa utlänningar reglerar vilka avgifter som den asylsökande själv ska betala för

- vård till asylsökande barn under 18 år
- omedelbar vård och vård som inte kan anstå
- mödravård
- preventivmedelsrådgivning
- vård vid abort
- förlossningsvård
- åtgärder enligt smittskyddslagen"

För övrig hälso- och sjukvård betalar asylsökande vårdavgifter enligt de grunder som vårdgivaren bestämmer (1 §, 3 st., förordning

Avgifter som regleras enligt förordning 1994:362

	Avgift
Primärvård och öppen specialistvård för barn och ungdom under 18 år	0 kr
Förebyggande barn- och mödravård som ges av en vårdgivare inom den offentliga primärvården	0 kr
Förlossningsvård	0 kr
Preventivmedelsrådgivning	0 kr
Vård och åtgärder enligt smittskyddslagen	0 kr
Besök hos läkare inom den offentliga primärvården (fr.o.m. 18 år) och läkarvård som ges efter remiss av sådana läkare	50 kr
Annan sjukvårdande behandling än läkarvård, om den ges av en vårdgivare efter remiss av en läkare inom den offentliga vården	25 kr

För att avgift 50 kr (25 kr) ska gälla vid specialiserad läkarvård (sjukvårdande behandling) krävs enligt förordningen remiss från primärvården. Om sådan remiss saknas betalar asylsökande vårdavgifter enligt de grunder som landstinget bestämmer.

Remiss från akutmottagning likställs i avgiftsregelverket med remiss från primärvården.

Om kravet på remiss inte är uppfyllt betalar asylsökande (för den vård de har rätt till), med några undantag, samma patientavgifter som folkbokförda i landstinget. De skillnader som förekommande avser;

- avgifter i slutenvård,
- egenavgifter för hjälpmedel samt
- avgift på röntgen, fysiologi- och neurofyslab.

För dessa områden betalar asylsökanden inte någon patientavgift.

För läkarbesök (sjukvårdande behandling) vid gynnottagning betalar asylsökande 50 kr (25 kr) även om det saknas remiss från primärvården eller akutmottagning.

Avgifter för intyg (HSN-taxan)

Allmänt

Den 1 januari 1991 slopades den statliga regleringen av avgiftssystemet i den öppna hälso- och sjukvården. Samtidigt upphävdes landstingsförbundets rekommendation om avgifter för viss vård utanför de allmänna försäkringskassornas betalningsskyldighet såsom hälsoundersökningar, intyg, utlåtanden, vaccinationer mm. Sedan dess beslutar landstinget självständigt om dessa taxor.

Regelverket omfattar intyg och utlåtande, vaccinationer samt hälsoundersökningar som inte omfattas av den allmänna försäkringen.

Patientgrupper

Regelverket omfattar samtliga patientgrupper oavsett nationalitet, bosättningsort/land, försäkringsstatus eller ålder. Regelverket ska också användas när t ex försäkringsbolag eller myndighet önskar ett intyg.

Vårdgivare

Regelverket tillämpas av landstingsdrivna vårdgivare samt av privata vårdgivare som har vårdavtal med Stockholms läns landsting. Privata vårdgivare som har ersättning enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning eller lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik (nationella taxan) omfattas inte av reglerna.

Momspliktiga intyg

Regeringsrätten har nu klarlagt att åtgärder inom sjukvården som inte främst syftar till att skydda eller vårda en persons hälsa är momspliktiga. Åtgärderna ses inte som ett led i sjukvården.

Det innebär att kroppsundersökningar, provtagningar eller utredningar som görs av legitimerad personal, med det huvudsakliga syftet att tillhandahålla fakta för att intyga ett sakförhållande för en tredje parts beslut, är momspliktiga. Det kan exempelvis

Momssatsen är f.n. 25 procent.

Undantag från moms

De hälsoundersökningar som har till huvudsakligt syfte att skydda personens hälsa är undantagna från momsskyldighet. Även vaccinationer är undantagna från moms.

Avgiftsnivåer för intyg

Landstingets taxa delas in olika nivåer. Nedan redovisas de olika nivåerna samt avgift med och utan moms. Momssatsen är f.n. 25 procent.

Nivå	Avgift utan moms kr	Avgift med moms kr
Korta intyg	250	313
Normala intyg	500	625
Långa intyg	750	938
Timtaxa	1000	1250

Besöksavgift (även kallad stickavgift)

Vid injicering av medhaft vaccin tas besöksavgift ut, dock med högst 250 kr. Om flera vacciner injiceras vid samma besök får endast en avgift tas ut.

Besök hos läkare för ordination av vaccin tas besöksavgift ut enligt timtaxan (250 kr/15 min). Detta belopp får underskridas.

Besöksavgiften får högst vara 250 kr i samband med vaccinationer.